

Velja po pošti:

Za celo leto naprej . . . K 24—
za en mesec . . . „ 2-20
za Nemčijo celoletno . . . „ 29—
za ostalo inozemstvo . . . „ 35—

V Ljubljani na dom:

Za celo leto naprej . . . K 24—
za en mesec . . . „ 2—
v upravi prejema mesečno . . . 1-70

Sobotni izdaja:

za celo leto . . . „ 7—
za Nemčijo celoletno . . . „ 8—
za ostalo inozemstvo . . . „ 12—

SLOVENEČ

Inserati:

Enostolpna pettivrsta (72 mm):
za enkrat . . . po 15 v
za dvakrat . . . „ 13 „
za trikrat . . . „ 10 „
za večkrat primeren popust.

Poročna oznaka, zahvale, osmrtnice itd.:
enostolpna pettivrsta po 18 vin.

Poslano:

enostolpna pettivrsta po 30 vin.
Izreja vsak dan, izvenredni ne-
delje in praznike, ob 5. uri pop.
Redna letna priloga Vojni red.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne
sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74 —

Političen list za slovenski narod.

Upravištvo je v Kopitarjevi ulici št. 6. — Račun
poštne branilnice avstrijske št. 24.797, ogrske 26.511,
bosn.-herc. št. 7563. — Upraviškega telefona št. 188.

Današnja številka obsega 6 strani.

Štajerski deželni zbor.

(Izvirno brzojavno poročilo »Slo-
vencu«.)

Gradec, 17. oktobra. Včerajšnje sejo je otvoril dež. glavar grof Attems ob 6^{1/4} uri zvečer.

Poslanec dr. Benkovič in tov. so stavili predlog glede sprememb določb deželnega reda o volitvi dež. odbornikov. Predlog zahteva, naj slovenskega deželnega odbornika volijo edino poslanci slovenskih kmečkih občin. — Poslanec Benkovič in tov. so stavili predlog glede subvencioniranja zavodov za mladinsko skrb v Trbovljah. — Poslanec Terjav in Benkovič stavita predlog v zadevi bede v okrajih Gornji grad in Laško. — Poslanec Vrečko je stavil predlog glede naprave vzornega vinograda v občini Ponikvi, sodni okraj Šmarje. — Poslanec Terjav in Pišek sta vložila predlog glede podporne akcije v celjskem okraju.

Predno se je prešlo na dnevni red, se je pritoževal posl. dr. Schacherl proti načinu, kot je tolmačil dež. glavar poslovni red v zadnji seji in proti temu protestiral. Nadalje je tudi sprožil vprašanje, ali bo dež. zbor v sedanjem zasedanju vse od poslancev vložene predloge rešil ali samo med nemškimi nacionalci in poslanci Slovenskega kluba sklenjeni delovni program, ker v zadnjem slučaju nima pomena, da vlagajo poslanci še predloge. Končno je zahteval, naj se skliče konferenca načelnikov v svrhu določitve predmetov, ki naj pridejo še v razpravo.

Dež. glavar grof Attems je odgovarjal, da njegovo postopanje v zadnji seji ne nasprotuje poslovnemu redu. Ako do včeraj ni zahteval, da morajo poslanci svoje predloge podpreti, bo pa vendar v bodoče, kakor je v zadnji seji, vedno in vselej zahteval utemeljitve predloga, naj bodo stavljeni od poslancev katerekoli stranke. Kake krivice tudi v bodoče ne bo storil nobeni stranki, kakor jo tudi ni v zadnji seji. Kar se tiče delovnega programa za sedanje zasedanje, spominja posl. Schacherla na to, da je on kot dež. glavar sklical konferenco načelnikov preteklo sredo, ki se je udeležil tudi posl. Resel. (Klici: Čujte! Čujte!) Takrat je tudi izjavil, da

nima namena, številnih predlogov posameznih članov dež. zbora dati na dnevni red; ker se jih v teku 8 do 10 dni zasedanja ni mogoče rešiti. Saj je vsakemu poslancu mogoče, zahtevati v zbornici nujno obravnavanje predlogov. Dež. glavar je pripravljen, sklicati konferenco načelnikov, ter jih bo povabil za danes, med njimi tudi posl. dr. Kukovca, v svojo pisarno, da se doseže sporazum o delu dež. zbora, ki bo kmaj trajalo preko sobote 18. k. m.

Nato se je prešlo k dnevnemu redu. V drugem branju se odobre poročila o reorganizaciji deželne rudarske šole v Ljubnu in o podaljšanju delovanja deželne zgodovinske komisije za nadaljnjih 10 let. Poročevalec dr. Puchas (kršč. soc.) je izrekel dež. zgodovinski komisiji ob tej priliki odkrito priznanje.

Poslanec Foest je nato poročal v imenu fin. odseka o predlogu štajerskega dež. odbora, da se ga naj pooblasti, da sme ob ugodnem položaju denarnega trga najeti 10 milijonsko posojilo v svrhu konventiranja tekočih dolgov dežele.

Poslanec Resel (soc. dem.) je zahteval od dež. odbora, naj položi račune o svojem delovanju v zadnji dobi ter je grajal, ker se to doslej še ni zgodilo. Govornik smatra sedanjí čas za najetije posojila neugoden in tudi ni gotovo, da bi bil dež. zbor v sedanjí legislativni periodi še kdaj sklican. Vpraša nemško nacionalno zvezo, ali ima zagotovilo Slovenskega kluba, da ne bodo več Slovenci v dež. zboru obstruirali? Pri teh homatijah so imeli samo Slovenci dobiček. Treba jim ni bilo glasovati niti za doklado na pivo kot nadomestilo zato, kar bodo dobili v sedanjem zasedanju dež. zbora. Govornik je končal, da ne more noben poslanec, ki želi ustavne uprave v deželi, glasovati za predlogo.

Posl. dr. Kukovec je istotako grajal, ker ni predloženo nobeno računsko poročilo dež. odbora. Smatra za potrebno, da se temeljito razmotri v dež. zboru finančno gospodarstvo dežele. Triletno nedelavnost dež. zbora je treba pripisati na konto večine, ki ni hotela preje Slovincem priznati niti najmanjših pravic. Ker govornik ni prepričan, da bo prišlo v tem dež. zboru do trajne deložnosti, ne more glasovati za predlogo.

Dež. odbornik dr. Kaan je odgovarjal podrobno na izvajanja obeh predgovornikov. Iz računskih zaključkov za leta 1910—1912, ki so poslancem na razpolago, se more primeroma natančno spoznati, kako so nastali dolгови in kako se je denar porabil. Ako primanjkuje za posvetovanje o budgetu v tem kratkem zasedanju časa, ni to krivda dež. odbora. Govornik je opozarjal, da je nameravano najetije posojila nič drugega kot potrebna upravna odredba, o katere pomenu ne more dvomiti.

Poslanec dr. Schacherl je predlagal, naj se predloga odstavi z dnevnega reda, dokler ne predloži dež. odbor poročila o svojem delu iz leta 1910 in proračunskega provizorija deželnemu zboru. Predlog ni bil zadostno podprt.

Poslanec Resel je protestiral proti temu, da je zahteval deželni glavar utemeljitve tega predloga, ker poslovni red za tozadavne predloge utemeljitve ne zahteva. Govornik je burno polemiziral proti dr. pl. Kaanu.

Poslanec dr. Kukovec je izjavil, da so ga izvajanja finančnega referenta le deloma zadovoljila in da ostane pri svojem mnenju, da je neobhodno potrebna obširna razprava o finančnem gospodarstvu dežele.

Po zaključni besedi poročevalca se je predloga sprejela z veliko večino glasov proti glasovom socialistih, demokratov in dr. Kukovca.

Na predlog poslanca dr. Benkoviča se je odkazal finančnemu odseku sledeči predlog Benkoviča in tovarišev: Visoka zbornica skleni: Deželni zbor izrecno priznava, da je dežela dolžna plačati subvencije za vzdrževanje okrajnih cest I. in II. razreda in novih stavb v smislu deželnozborskega sklepa z dne 29. oktobra 1908 po razmerju dejanskih, dokazanih in od deželnih tehničnih organov utemeljenih stroškov do zneska letnih 457.000 K za leta 1910, 1911, 1912 in 1913. Deželnemu odboru se naroča, naj izplača zaostale subvencije za vzdrževanje okrajnih cest.

Odkazala se je tudi cela vrsta drugih predlogov finančnemu odseku.

Seja se je zaključila ob četrti na 11. uro zvečer.

Dr. Adlerjeva zvezda ugaša.

Vsa znamenja kažejo, da se bo avstrijsko soc. demokratično delavstvo

kmalu prebudilo iz lepih sanj o edinozveličavni rdeči internacionali. Temelji stranke so že zelo razrahljani in samovolja oberjudov v dunajskem vodstvu bo razpad še pospešila. Prepada, ki se je odprl med Nemčevimi pristaši in Adlerjem, je vsak dan večji in skoroda nepremostljiv.

Centralisti so se menda že popolnoma sprijaznili z mislijo, da so vsled odpora avtonomistov vsi poizkusi za zopetno zedinjenje prazno delo in smatrajo češke socialistično organizirane delavce za enkrat za vselej izgubljeno posest. Rdeči Napoleon dr. Adler je iz Češke nepovratno izgnan.

To se je popolnoma jasno pokazalo o priliki VII. kongresa avstrijskih osrednjih zvez na Dunaju. Tu se je med drugimi k debati oglašil tudi zastopnik čeških centralnih organizacij, jud Stein, in dunajski gospodi natočil čistega vina. Izvajal je med drugim:

»Popolnoma sem prepričan, da bo centralnim zvezam na Češkem ostal le majhen del njihove nekdanje moči in zato razumem, če odlični možje avstrijske soc. demokracije zastopajo mnenje, da bi bilo najbolje češki del delavstva na Češkem smatrati za izgubljeno posest in ga prepustiti separatistom. Saj žrtve, ki smo jih doslej doprinesli za centralne organizacije na Češkem, niso v nikakem razmerju z današnjim številom članov. Centralisti sami uvidevajo brezizglednost zahteve, da bi se zanje na Češkem ustanovilo novo tajništvo; saj dobro vemo, da se radi 8 kovinskih ali 10 lesnih delavcev ne more sklicevati shodov. Morda pa bi šlo na ta način, da bi se v posameznih krajih s sodelovanjem političnih organizacij prirejali skupni shodi za vse strokovne zveze.«

To dragoceno priznanje kvitira avtonomistična »Ravnost« s hudomušnim smehljajem in piše:

»To je vsekako zelo zanimivo priznanje. Čudno je, da je v očigled temu priznanju kongres sprejel sklep, da se prestop avtonomistov k centralistom kolikor najbolj mogoče otežkoči. Prosto voljno pač nihče ne bo izstopil iz avtonomnih organizacij in pristopil k centralnim, ker se jim od tega ne obeta niti najmanjša korist. Oškodovani pa bodo tisti, ki bodo vsled praktviranege terorja prestopili iz avtonomnih v centralne organizacije. Kdaj se bodo vendar dunajski šovinisti izpametova-

LISTEK.

Uporniki.

Poljski spisal Artur Grušček, poslovenil dr. Leopold Léonard.

(Dalje.)

»Tja na Šelogovo polje . . . zdaj sem pomagal Malinovim, toda Šelogovim je huje, ker je tudi žena zaprta, sam pa ves oblit s krvjo, a v koči, ako bi ne bilo Vresjakove Hanke, bi otroci pomrli.«

»Kaj praviš Marcelek, ali se ti blede, ali si ga pa preveč izpil.«

»O ne, gospodič . . . ali morda oni ne vedo?« se je začudil, »saj je bil vendar pri nas sodni dan.«

»Kako? Kje?«

»Ne veste, glavar je prišel na preiskavo . . . pretepel je do krvi Malinovega, Šeloga in Sekirskega in petindvajset gospodarjev je velel vreči v ječo in pet žensk v zapor.«

»In to danes? . . . in zakaj?«

»Radi križa, o katerem veste . . . ta pasji sin je dovolil, a zdaj pa okrutno preganja.« govoril je z od jeze bliščečimi očmi.

Tadej je zatrepetal razburjenja, spomnil se je glavarjevih besed o preiskavi, o revščini kmetov . . . in čez trehotek je vprašal:

»Kaj pa tebi, Marcelek, se ni nič zgodilo?«

»Jaz sem reven in ti pasji bratje vedo, da ne morem plačati, zato so pa vzeli, kar je bogatejših . . . in naj bi taki obesatelj velel plačati, toda pasjemu bratu je denarja še premalo, še tepe do krvi.«

»Vem, da je lump, toda saj ima nad sabo gubernatorja . . . napisali bi pritožbo.«

»In bo veliko pomagalo?« se je nasmehnil zaničljivo, »toliko, da bo potem mučil ljudi iz maščevanja. Smo že poskusili.«

Tadej je začutil, da je brez moči. In v očigled goli resničnosti, okrutni in razburjajoči, je stal brez sveta . . . Marcelek je imel prav, iskati višje pravice bi pomenilo toliko, kakor podvojiti krivico . . . nagovarjati k dejanskega uporu, to bi pomenilo gotovo smrt pod knutami, v ječah pri prisilnem delu . . . in kakšnih besed tolažbe naj se posluži, kadar žvižgajo knuti, curlja kri s telesa, sila vleče v ječo . . .

Začutil je v sebi gluho, bolešno pustino brezsilja; obdal ga je črn oblak zmedenosti, zgubil je vladno nad svojimi silami, duševnimi in telesnimi, dasiravno je sočustvoval z nesrečnejši in jim želel s celo silo svoje duše rešitve in pomoči.

Spoznal je, kako je majhen, slab, brez orožja . . . ne samo, da ne more braniti, ampak ne more niti glasno kli-

cati na pomoč, ugovarjati zoper nasilja, vreči besede zaničevanja zatirjevalcem . . .

In bolj nehoti kakor s premislekom je vprašal Marcelka:

»Kaj pa rečejo ljudje k temu?«

Fanta je začudilo to vprašanje, pogledal je na gospodiča toda videč njegov dobri, otožni obraz, spregovoril:

»Hm . . . eni kolnejo in zmerjajo na tihem, ženske in otroci se jočejo . . . toda menda ne bodo dolgo sedeli ob času žetve, kajti nihče niso priznali, dobro so se postavili, torej jih bodo izpustili . . . nič nam ne morejo in pri svoji veri ostanemo vedno.«

»Kam pa greš, Marcelek?«

»Saj sem rekel . . . na Šelogovo polje kosit oves, ker se že osiplje, hvala Bogu, da so noči jasne, morda končam do jutra.«

»Koliko ti pa plača za noč?«

»Koliko?« se je nasmehnil veselo. »Saj je vendar naš, pretepli so ga, zaprli, Šelogova je tudi v ječi, kdo jima pomore, če ne domač človek? Hanuš je v hiši, a jaz na polju in če Bog da, ne bodo imeli velike škode, dasiravno so oba vzeli.«

Tadej je pogledal nanj s spoštovanjem in v srcu mu je pričel vstajati sram. Medtem, ko je bil on brez sile in brez moči kljub svoji izobraženosti, znanosti in odkritosrčni volji, da bi jim pomagal, je ta kmet v imenu solidarnosti rešil vprašanje.

Treba jim je pomagati, šinilo mu je v glavo, in segel je v denarnico vzel pet rubljev ter mu jih dal:

»Za sedaj dam, kolikor morem.«

»Komu pa, gospodič?« je vprašal začudeno.

»Tem, katere so oropali mož in očetov.«

»Saj sem vendar rekel,« se je nasmehnil, »da so to najbogatejši in komu naj dam? Saj menda ne dajete meni?«

Tadej se je zmedel in držal nekaj časa pet rubljev v roki, potem pa rekel:

»Daj pa Šelogovim otrokom . . .«

»O jej, toliko denarja, saj ga bodo izgubili ali pa zaprli ti smrkvci . . . bi bilo že bolje, da gospodič sam da Šelogovi, ženska se bo razveselila.«

Spoznal je, da ima prav in je shranil petak nazaj v denarnico ter vzel drobne novce:

»Vzemim, Marcelek, napij se piva po košnji . . .«

Fant se je začudil tej darežljivosti gospodiča, priklonil se je nizko in shranil novce:

»Bog povrni gospodiču,« in zavlil je ob meji.

»Bog daj srečo, Marcelek!«

»Bog daj srečo!«

Pod udarcem težke usode in nasilja so zginile sanje o prihodnosti, polni sreče in miru.

Kaj početi? Kaj početi?

li in spoznali resnico, da se ne pride vselej z glavo skozi zid?»

Iz vsega navedenega je za vsakega jasno dvojje: V avstrijski socialni demokraciji hudo poka. In pa: V socialno demokratični stranki vlada kruto nasilje, celo med bratci samimi, kaj šele na zunaj nasproti drugače mislečim. Zelo malo pristoja zato našim socialnim demokratom poza junaškega borca proti namišljenemu političnemu nasilju S. L. S.

Omejitev izseljevanja.

Korespondenca Wilhelm poroča, da se oblasti že več mesecev pečajo, kako da bi se omejilo delovanje agentov, ki izvabljajo ljudi v Ameriko. Dunajsko kazensko sodišče in tudi deželno sodišče je uvedlo dalekosežne preiskave radi prestopkov proti brambni postavi. V Lvovu se nahaja v preiskavi bivši ravnatelj podružnice Canadian Pacific Railroad; tudi na Dunaju je več uslužbencev te družbe v preiskavi. Pri hišnih preiskavah so našli toliko obtežilnega gradiva, da so zaprli ravnatelja centrale Samuela Altmanna in izseljevalne agente Pinkasa Kappellerja, Davida Kappellerja in Davida Fischerja. Večinoma so bili zaprti, ker so osumljeni, da so izvabljali k izseljevanju mladeniče, ki so bili še vojaščini podvrženi. Družba, ki je zašla zdaj v škripce, napenja seveda vse sile, da se reši. Angleški in ameriški poslaniki sta že intervenirala, ker so glavnega ravnatelja zaprli.

× × ×

Prav je, da se pazi na propagando izseljevalnih agentov, ki izvabljajo tudi naše ljudi v Ameriko. A s tem, če nekaj agentov zapro, se izseljevalno vprašanje ne bo rešilo. Zlo se mora pri korenini iztrebiti. Premalo, pravzaprav nič ni preskrbljeno postavno za varstvo izseljencev. Postava v varstvo izseljencev je nujno potrebna in naj se uveljavi, saj je že zakonski načrt skoraj Metuzalemov starost dočkal. Ker se zdaj oblast in osobito vojna uprava res živahno zanima za izseljeniško vprašanje, opozarjamo ob tej priliki tudi na dejstvo, da je Nemčija pred leti strašno občutila posledice izseljevanja; vse je drlo v Ameriko, dasi je nemška industrija nudila dovolj primeroma dobro plačanega dela in dasi tudi na kmetih plače delavcem niso bile slabe. Pripomnimo naj ob tej priliki, da sicer naša industrija delavce in osobito delavke večinoma pasje slabo plačuje, a da plačuje kmet svoje delavce zelo dobro in da so tudi zaslužki v naših gozdih veliki. A ko so v Nemčiji uvedli skoraj splošno starostno zavarovanje, je število izseljencev padlo in se danes o izseljevanju v Nemčiji niti govoriti ne more. Stroge izseljevalne postavbe v Nemčiji izseljevanja niso niti omejile, ampak starostno zavarovanje ga je pa s sveta spravilo. Nemške prekmorske družbe so nato vrgle svoje mreže v Avstrijo in v Rusijo pa na Ogrsko, da ne izgube krvavega dobička, ki ga zaslužijo pri prevažanju izseljencev.

ZASEDANJE DEŽELNIH ZBOROV.

Tirolski deželni zbor je sprejel v vseh branjih nov deželni in deželni volilni red. Dijete poslancem, ki stanujejo izven Inomosta, so povišali na 20, poslancem pa, ki v Inomostu stanujejo, na 10 K. Plače deželnim odbornikom so povišali na 6000 K. Izpremenil se je tudi poslovnik tako, da je izključena tehnična obstrukcija.

»Gazeta Večerna« poroča, da se 30. t. m. skliče gališki deželni zbor.

VODITELJI OGRSKE VLADNE VEČINE NA ZATOŽNI KLOPI.

Proti Tiszi, Lukacsu, nadalje proti Jeszenszkemu in proti erarju vložil Prometna akcijska družba tožbo za odškodnino, ker vlada ne podeli obljubljenih koncesij za igralno banko. Družba vložila tudi proti Lukacsu in Jeszenszkemu kazensko ovadbo radi goljufije. Poroča se, da bi bil tudi Tisza rad družbi podelil koncesijo za igralno banko, a je vojna uprava to preprečila zato, da bi častnikom onemogočila hazardiranje.

SPLOŠNE KONFERENCE AVSTRIJSKIH ŠKOFOV

se prične v nedeljo, dne 21. oktobra.

STOLETNO SLAVLJE ZMAGE PRI LIPSKEM.

Dne 16. oktobra 1913, ob 10. uri 15 minut se je prestolonaslednik Franc Ferdinand odpeljal v Lipsko k proslavi zmage leta 1813 pri Lipskem.

CESAR VILJEM OBIŠČE KONOPIŠTE IN DUNAJ.

Cesar Viljem obiše 23. t. m. v Konopištu prestolonaslednika, in sicer

strogo inkognito. Iz Konopišta se pa Viljem odpelje oficijelno na Dunaj, kjer obiše cesarja Franc Jožefa I. Prage cesar ne obiše.

NEMCI ODPOŠLJEJO VOJNO LADJO V MEHIKO.

Vojno ladjo »Herto« odpošlje Nemčija v Verakruc, da bo ščitila koristi nemških državljanov.

FRANCOSKI DRŽAVNI ZBOR

prične zborovati 4. novembra.

PREPREČEN NAPAD NA RUSKEGA VELIKEGA KNEZA CIRILA.

»Dresdener Nachrichten« poročajo, da je prijeli zarotnik, ki je nameraval ruskega velikega kneza napasti, zahteval dve uri prej, predno je došel Ciril, sobo z okni na tisto cesto, ob kateri naj bi Ciril bival; a ker so mu drugo sobo nakazali, je zbežal, nakar so ga prijeli in našli pri njem nabasan revolver in bodalce.

POGREŠANI SRBSKI PATRIARH BOGDANOVIČ V AMERIKI.

»Hrvaška korespondenca« poroča, da je objavil neki list v Novem Sadu pismo, po katerem biva pogrešani patriarh Bogdanovič v Ohiju, kjer ga je videlo več Srbov. Javil se je pod imenom Tanu in dobil pri neki družbi službo.

DOGODKI NA BALKANU.

Srbska vlada je glede na avstro-ogrsko demaršo v Belgradu odgovorila, da toliko časa ne zapusti v notranji Albaniji zasedenih postojank, dokler se ji ne garantira vzdrževanje miru ob srbski meji in dokler se definitivno ne reši vprašanje meje. Avstrija smatra ta odgovor za nezadosten. — Srbija postopa z Albanci zelo strogo. Vsak dan zapro v Bitolju in v Dojranu na stotine Albancev. Albance izganjajo iz dežele. V Ohridu so ustrelili 40, v Debru pa 10 albanskih veljakov. — Napad Albancev na črnogorsko mejo od Gusinja do Debra so Črnogorci odbili. Albanci so se umaknili do razvodja med belim in črnim Drinom, kjer se utrjujejo. Črnogorski vojaki so celo mejo zasedli. Izgube so bile na obeh straneh velike. — Bulgari so zopet zasedli Mustafa pašo. Polkovnik Petev, ki je bil obtožen, da je zanemaril v bitki z Grki svoje dolžnosti, je obsojen na degradacijo in na štiriletno ječo.

Iz Bukarešta poročajo, da bo v najkrajšem času knez Wied proglašen za kneza Albanije, iz Aten pa poročajo, da Essad paša hoče proklamirati republiko Albanijo.

PRVA ANGLEŠKA VOJNA LADJA, KI JO BODO LE S PETROLEJEM KURILI.

V Portsmouthu so izpustili dne 16. t. m. v morje oklopnico Queen Elisabeth. To je prva angleška oklopna križarica, ki jo bodo le s petrolejem kurili. Oborožena bo z 8 15colnimi in s 16 6colnimi topovi.

Primorske vesti.

p Spomin na bitko pri Lipskem. Kakor po vseh avstrijskih garnizijah, se bo spomin na veliko bitko pri Lipskem pred sto leti tudi v Pulju na kolikor mogoče slavnosten način obhajal. Poveljnik vojne luke je izdal povelje, da imajo vojaške godbe prirediti na predvečer, to je 17. t. m., mirozov po mestu. Igrati se imajo pri tem mirozov le zgodovinske koračnice. Trdnjava poleg luke, katera nosi ime cesarja Franca, se ima ta večer slavnostno razsvetliti. V soboto se bo služila slavnostna sv. maša na prostem z zahvalno pesmijo za celo garnizijo.

p Cesarska odlikovanja. Cesar je podelil red železne krone III. razreda kontreadmiralu vitezu Barryu, prisedniku admiralskega sveta v Skadru, linijskemu kapitanu pl. Meyeru n. Hohenbergu, polkovniku mornaričnega stavbnega urada Stejnjarju, strojniku nadinženirju 1. razreda Tonsu in nadkomisarju 1. razreda Jiriku. Razen teh je bilo odlikovanih in z dekretom pohvaljenih še mnogo častnikov in mornaričnih uradnikov, kateri so bili tekom zadnje politične krize na odgovornih, s težko službo zvezanih mestih.

p »Evviva Verdi!« Z ozirom na vest iz Trsta pod naslovom: »Laški divjaki in Verdiev jubilej« sledeče pojasnilo: Klic »Evviva Verdi!« ni brezpomemben, marveč je splošno znano geslo irendentarjev, ki pod tem vzklikom razumejo: evviva Vittore Emanuele Re D'Italia!, živel Viktor Emanuel kralj Italije! To geslo je nastalo za časa, ko se Italijani, ki so stali pod avstrijsko vlado, še niso upali tako očitno v javnosti povedati, kam jih vleče srce, pa so se med seboj s tem dobro razumeli, kakor se tudi še danes. — Po

tem pojasnilu je lahko umevno, zakaj je tolpa Lahov pri napadu na »Narodni dom« kričala »Evviva Verdi!« Kompozist Verdi je pri tem popolnoma nedolžen.

p Socialistovska amakonka. Dne 13. julija so se bili v Gorici stekli socialisti in italijanski liberalci. Tepli so se z navdušenjem in v nemo in posledica je bila, da so odnesli krvave glave. Sedaj pa so se morali zagovarjati pred sodiščem. Obravnava je dognala, da je bila duša pretepa neka Santina Selce iz Trsta, ki je socialiste vodila v boju za principe. Vsled tega je bila obsojena na 10 kron globe, dočim sta dobila dva njena podmaršala po 48 ur zapora.

p Starine okrog Ogleja. V bližini kraja Marignane pri Ogleju so tekom zadnjih desetletij pogostoma našli dragocene starine iz rimske dobe. Blizu mestnega zidovja so na primer odkrili velikanski cirkus, med katerega sohami, ki stoje v vezah, se še sedaj nahajajo kipi nekaterih rimskih cesarjev Avgustove dobe. Tri take lepe spomine na davne čase so spravili na Dunaj v arheološki muzej. Razun tega so tudi odkrili 80 m² mozaikovih tal, ki potekajo pač iz prvega stoletja po Kristusu. Od sedaj hočejo stalno kopati za starinami.

p Smrt v beljaškem zaporu. Dne 13. t. m. je v Beljaku na Glavnem trgu delavec Franc Zarnik, rojen leta 1877 v Čezsoči na Tolminskem, v pijanosti padel v neko izločeno okno in obležal. Prišli so policaji in ga spravili v zapor. Tu so Zarnika drugi dan dobili napol mrtvega in ga prepeljali v bolnišnico, kjer je še tisti dan umrl. Kot vzrok smrti se je dognalo, da je imel razbito lobanjo. Ali je to poškodbo dobil pri pretepu s tovariši v Snedicevi šnopsariji ali pri padcu v izločbo ali pa, ko je ponoči padel s postelje, bo dognala preiskava.

p Ribičeva smrt. V petek je divjal na Tržaškem precejšen vihar, ki je razburil morje in ga zelo vzvalovil. Poleg drugih ribičev je bil omenjenega dne na morju tudi Ivan Čok od Sv. Križa, ki ga pa od onega dne ni več videti. Moža zvečer ni bilo domov in je gotovo utonil. Tudi njegovega čolna niso našli.

p Atentat z bombo na Reki. V Pulju se mudi od ponedeljka koncipist ogrske državne policije, ki je prispel z Reke raziskovat zadevo atentata z bombo na guvernerjevo palačo.

p Smrt radi brezposelnosti. Radi brezposelnosti se je ustrelil v Trstu v hotelu »Nuova Abondanza« 19 let stari mizarski pomočnik J. Molina z Dunaja. Mladenič je bil prišel iskat dela v Trst, a ker ga ni našel, je zgrabil za revolver.

p Avstro-ogrsko banka. Od 13. t. m. obstoji v Gorici podružnica avstro-ogrsko banke, ki ima svoj sedež v lastnem poslopiju v ulici Codelli. Podružnico vodi ravnatelj Gasparini iz Trsta.

p Oče in »sin«. V tržaško bolnišnico so spravili 56 let starega ribiča Pavla Maslo iz Trsta, ki ga je bil njegov lastni sin tekom prepira tako zabodel, da gotovo ne okreva. Sina so zaprli.

p Tečaj za tariferstvo. V soboto so otvorili pri trgovinski in obrtni zbornici v Trstu poseben tečaj, v katerem se bodo uslužbenci raznih trgovinskih podjetij urili v tariferstvu. Ta panoga trgovinske vede je še precej nova, a oni, ki se ji posvečajo, imajo najboljše nade za bodočnost. Slušateljev se je prijavilo toliko, da so jih zelo izbirali.

p Igralnica v Opatiji je sedaj torej zaprta. V igralnici so se izvajale razne nezakonite igre, ki so sploh bile take, da bi ruinirale človeka, tudi če bi se vršilo vse redno in pošteno. Vsled tega je ukazala vlada v Trstu glavarstvu v Voloskem, naj igralnico zapre. Glavar je nato povabil k sebi predsednika igralnice in mu svetoval, naj zapre igralnico sam od sebe, in sicer popolnoma mirno in tiho, da ne bo vznemirjanja. Po kratkem posvetovanju je vodstvo kazina res sklenilo igralnico zapreti vsled — raznih »adaptacijskih del«.

p Poštni urad v Sesljanu so letos izjemoma zaprli že 15. t. m. Sezona je pri kraju in tujcev ni več, da bi se uradovanje izplačalo.

Koroške novice.

k Patriotizem in Nemci! Oklic za slavnostno praznovanje ob priliki stoletnice zmage pri Lipskem se v Celovcu glasi med drugim: »An die deutschen Bewohner von Klagenfurt in: von den deutschen Vereinen der Stadt veranstaltet.« To netaktnost smo zato pribili, ker bodo gotovo Slovence dolžili »veleizdajec«, ker niso razsvetlili hiš.

k Dež. šol. svet koroški je ukrenil, da je 18. oktobra na ljudskih in srednjih šolah pouka prost dan radi stoletnice 1813-1913.

k V proslavo bitke pri Lipskem bo skupna vojaška maša ob 10. uri na No-

vem trgu v Celovcu. K maši koraka vse vojaštvo in veterani. Cerkveno opravilo ima superior msgr. Kozak.

k Shodi S. K. S. Z. za Koroško se vrše dne 19. t. m. v Možici, v Crni in v Podlublju.

k Slovenec — stotnik Žerjav je imenovan za poveljnika častniške rezervne šole dež. pešpolka št. 4 v Celovcu. Šolo obiskuje 70 enoletnih prostovoljcev. Tej šoli so pridruženi tudi prostovoljci pešpolka št. 27 iz Ljubljane.

k Učiteljske vesti. Imenovan je za nadučitelja v Pontablju nadučitelj Daniel Leitner v Liesingu. Nadučitelj Lovro Horvat je prestavljen iz Pontablja v Globasnico. Za učitelja v Celovcu je imenovan učitelj Kropf v Grabstajnu. Učiteljica v Železni Kaplji Henrika Schnabl je dodeljena dekliški šoli v Sent Vidu. Učitelj Franc Dragatin pride za učitelja na vadnico celovškega učiteljskega šolskega učiteljskega. Za suplentinjo v Velikovcu je nastavljena Lea Bohrer. Enoleten dopust za vojaščino je dobil učitelj Franc Kogelnig na Fari pri Prevaljah. Službeno starostno doklado dobijo: sedmo: nadučitelj Fr. Christof v Sent Jurju ob Zilji, Jožef Kovač v Ukva, J. Tschanko Podlublju, nadučitelj Franc Mory v Slovenjem Šmihelu, Ferdinand Stres v Medgorjah peto; šolski vodja Pavel Knež v Smiklavžu četrto; Franc Gornik v Sent Jakobu v Rožu, Gustav Srebernig na Brdi ter Ludovik Primožič v Sent Jakobu v Rožu (na slovenski šoli) drugo. Deželni šolski svet je potrdil ustanovitev otroškega vrtca (nemškega) Pod Rožico. Prihodnja seja deželnega šolskega sveta se vrši dne 17. oktobra.

k Požar. V Čajni pod Dobračem je izbruhnil požar, ki je upepelil gospodarsko poslopje enemu kmetu. Požarni brambi se je posrečilo požar omejiti. V Čajni je gorelo tudi lansko leto.

k Novi posestnik bekstajškega starega gradu Wittgenstein bo popravil stari grad po načrtih centralne komisije na Dunaju. Prav je, da ostane ta častitljiva zgodovinska priča ohranjena.

k Semenij sv. Uršule v Celovcu se vrši letos v ponedeljek, 27. t. m.

k V konkurzu je mizarski mojster Jos. Musnik, p. d. Gori v Zgornji Belu na Zgornjem Koroškem.

k »Kmečki strah.« V nedeljo zvečer je prineslo nekaj celovških »jagrov« kmečkega strahu v Celovec. Po mestu je bil velik halo, ko se je izvedelo, da so Celovčani vjeli mrcino, ki žre govede in ovce. Toda razočaranje je bilo še večje, ko zagledajo kmečki strah, katerega je nosil postrežek po mestu. Nagačili so divjo žival in so si dovolili burko. Pravijo, da je tega »Bauernschrecka« ustrelil neki nemški advokat, Weidmannsheil!

Dnevne novice.

+ Zboljšanje učiteljskih plač. Učitelji so zopet bogatejši, namreč za eno izkušnjo. V deželnem zboru kranjskem je v zadnjem zasedanju vložil dr. Tavčar nujni predlog, da se naj zboljšajo učiteljske plače. Dr. Tavčar ni bil zadovoljen z navadnim predlogom, ampak se je kazal tako vnetega za učitelje, da je moral vložiti nujni predlog. V kratkih besedah je utemeljeval nujnost in predlog je bil odločen finančnemu odseku. Načelnik finančnega odseka dr. Žitnik je takoj sklical finančni odsek in poročevalec dr. Krek je začel takoj stvarno razmotrivati vprašanje učiteljskih plač. Saj se gre pri tej stvari edino le za pokritje. A glejte: Niti predlagatelj dr. Tavčar niti noben narodno-napreden član finančnega odseka se ni udeležil seje finančnega odseka, v kateri se je razpravljalo o učiteljskih plačah! Nujno je bilo za dr. Tavčarja samo to, da je vrgel učiteljem nekaj besed skozi okno. S tem učitelje branijo že od nekdaj. Nekaj fraz skozi okno — to je dovolj za učitelje po liberalnem mnenju. Zdag se pa pehaja za liberalno stranko, uboga prevarana učiteljska para!

Nadvojvoda Karel Franc Jožef obolel. Nadvojvoda Karel Franc Jožef je na potu iz Miramara na Dunaj k lipškemu slavnostim v bližini Ljubljane nenadoma obolel na želodcu ter je moral prekiniti potovanje in se vrniti v Miramar. Njegovo stanje se je že izboljšalo. Kaj je povzročilo nenadne želodčne bolečine, se še ni dognalo. Nadvojvoda se vsled bolezni ni mogel udeležiti večeršnjih slavnosti na Dunaju. — Smrtna kosa. V Blejski Dobravi je dne 15. t. m. umrla občesposlovana Elizabeta Rožič. Pokojnica je dosegla lepo starost 94. let. Celih 90 let ni bila nikdar bolna in šele v 91. letu je dobila kal bolezn, ki jo je položila na smrtno posteljo. Bila je vzorna ka-

toličanka in je prav do zadnjih dni vestno vršila svoje verske dolžnosti. Malokatero jutro je manjkala pri službi božji. Zapišča tri hčere, vnukinjo in 4 pravnuke, ki bodo vsi težko pogrešali svojo ljubeznivo mater. Večna luč naj ji sveti!

+ Delo plemenitega moža. Pred dvorom pri Kranju vepiluje vsled narodo tamošnjega grajščaka g. Gilberta Fuchsa avstrijska elektr. tehnič. tvrdka Siemens-Schuckert električno razsvetljavo v farno cerkev, v vse prostore krasnega župnišča in šolo. Ne le, da je dotični gospod dal brezplačno na razpolago elektriko iz svoje elektrarne, ampak celo prevzel je vse stroške vpeilave v znesku 3480 K. Pač kavalirsko! Bog povni blagemu gospodu, kateri slovi po celi župniji zaradi svoje človekoljubnosti in dobrotljivosti.

— Zagrebški časnikarji za svobodo gledališke kritike. Nedavno je imel »Pokretov« gledališki kritik Parmačević neljub dogodek z igralcem zagrebskega gledališča Badalićem, katerega je bil v svoji kritiki o gledališki predstavi prejšnjega dne omenil med manj pohvaljenimi igralci. Badalić je Parmačevića radi kritike dejansko napadel v javni kavarni. Takoj drugi dan so Badalićevo postopanje soglasno obsodili vsi zagrebški listi, hrvaško časnikarsko društvo je pa v svoji zadnji seji sklenilo, da ima Badalić tekem 48 ur Parmačevića pred pričami prositi za odpuščanje in se njegova izjava priobči v listih s podpisni prič; ako Badalić tega ne stori, bodo vsi organizirani zagrebški časnikarji prekinili vsak stik z zagrebškim deželnim gledališčem. Svoj sklep so včeraj predložili gledališki upravi.

— Slovenski poroki v Ameriki. V Pue, Ill., se je dne 15. septembra poročil rojak Alojzij Zorič, rodem z Drnovega, z gospico Mary Dojmoč, doma iz Šutne. — Poročil se je v Pueblo, Colo., rojak Anton Dremelj z gdčno. Framčiško Garvos.

— Alfred Jansen v Zagrebu. Na svojem potu z Balkana je te dni dospel v Zagreb švedski učenjak Alfred Jansen. Jansen proučuje jugoslovansko književnost ter je o tem napisal že več del. Tudi to pot je bil v isto svrhu na Balkanu.

— Šentjakobski most čez Savo je zopet odprt.

— Umrlj je v Spodnji Šiški pri Ljubljani g. Jakob Leben, star 20 let.

— Ljudsko šolstvo. Kranjski dež. šolski svet je pripustil k brezplačni šolski praksi na šestrazrednici na Viču pri Ljubljani absol. učit. kandidatinja Ottilija Krisch in Julijo Baran, na osemrazredni nemški zasebni dekliški ljudski šoli ljubljanskega šolskega kuratorija pa absol. učit. kandidatinja M. Ranzinger.

— Pohvaljeni častniki 17. pešpolka. Graško zborni poveljstvo je izreklo pohvalno priznanje: stotniku Arturju Schmidu 17. pešpolka za njegovo triletno uspešno vodstvo šole enoletnih prostovoljcev; rezervnemu poročniku 17. polka Jožefu Zaggerju za njegovo marljivost pri letošnji orožni vaji in zlasti za pomoč, ki jo je nudil nekemu rezervistu v težavnem terenu; nadalje rezervnemu praporščaku istega polka Ervinu Ortweinu pl. Molitor za njegovo uspešno službovanje kot patrolleur med letošnjimi manevri.

Napak v prehraniti se morajo izogibati predvsem žene ob času poroda. Naj torej jemlje redline in lahko prebavljive »Kufekke«, ki uredijo prebavo, same ali zmešane z mlekom, kakaom, z buillon, juho ali zelenjavo, kar lahko prenese najbolj razvijen želodec in kar je tudi poceni.

Ljubljanske novice.

Ij Šentjakobsko prosvetno društvo ima v nedeljo, dne 19. oktobra, prvo predavanje v tej sezoni. Začetek točno ob pol 6. uri. Pred predavanjem nastopi prvokrat nova društvena godba mladih goslarjev. Predaval bo gospod dr. Valjavec o prav zanimivem predmetu. K obilni udeležbi vabi odbor.

Ij Glasilo ljubljanskega župana proti ljubljanskemu županu. »Slovenski Narod« piše o jutrišnji proslavi bitke pri Lipskem: »V slovenskih srcih vzbuja spomin na bitko pri Lipskem pač drugačna čustva kakor v Nemcih. V tej bitki je bila uničena tudi Napoleonova Ilirija in uničeno je bilo vse, kar so Francozi dobrega storili v slovenskih deželah. Avstrijska uprava je uničila kmečko prostost, ki so jo bili vpeljali Francozi, uničila je slovensko šolstvo, uničila temelje slovenskemu vseučilišču, uničila duševno svobodo — vse, kar sta ustvarila francoska guvernerja maršala Marmont in Bert-

rand, vse, do zadnjega so nam zopet vzeli. Bitka pri Lipskem je slovenski narod pahnila vsaj za petdeset let nazaj v njegovem razvoju, zato nimamo prav nobenega vzroka, praznovati to stoletnico.« Dr. Tavčar pa bo danes zvečer le muziko poslušal. — To je vendar preveč, kar uganja liberalna stranka: Na eni strani blatiijo vse, kar je avstrijskega, na drugi strani pa hočejo biti avstrijski patrioti!

Ij »Vsi poslanci bodo govorili.« Tako so plakirali zavoditelji liberalne stranke po Ljubljani za včerajšnji svoj shod. Računali so s to vabo, da napolnijo dvorano »Mestnega Doma«, kajti koga bi ne zanimalo čuti na primer vendar enkrat zastopnika trgovske in obrtne zbornice g. Filipa Supančiča. Če je kljub tej vabi prišlo včeraj v »Mestni Dom« sado 200 do 250 oseb, od katerih je bilo, kakor pravi »Zarja«, študi večje število sodrugov, tedaj to priča, da so ljudje dr. Trillerjevih fraz in dr. Tavčarjeve neodkritosrčnosti precej siti. Udeleženci shoda so bili razočarani — dr. Tavčar je odločil, da bo poleg dr. Trillerja govoril samo še on: »drugi pridejo drugič na vrsto«. Ta Tavčarjev preklic javnega plakata je učinkoval tako, da so vsi drugi »poslanci« še in suspensio in da sta samo dr. Tavčar in dr. Triller ljubljancem gotova. Dr. Triller je poslušalce dolgočasil s svojimi inženirskimi načrti in se jezil zopet nad deželno elektriko, ker bo ta najjasnejše dokazala, da je v državi najbolj zavožena električna naprava mestne elektrarne ljubljanske, ta sijajni sad vzornega liberalnega mestnega gospodarstva. Dr. Triller je pravil tudi, da dandanes ni prav nič dobrega biti liberalni poslanec, vendar če bo usoda njega zadela, da bo zopet poslanec, bo skočil, če bo treba, tudi — v Ljubljano. Dr. Triller si je prostor za svojo pogumno žrtev jako previdno izbral. Ljubljana je namreč sedaj suha in skok v Ljubljano bi ne bil zvezan s tolikimi težkočami, kakor če bi pogumni in za svoje volilce požrtvovalni poslanec rekel, da bo svojim volilcem napravil uslugo in skočil v Gruberjev kanal. Sploh sta pa oba govornika prekosila v neresnosti eden drugega. Najlepše cvetke so bile: Dr. Lampe sedaj študira, kako bi ceste in vodovode zaprl liberalcem. Kompromis smo napravili radi cesarjevega jubileja (istočasno menda tudi radi tega 20. septembra demonstracije). Dr. Lampe meče z milijoni okolu sebe. Deželni zbor je bil podoben Pichlerjevi kleti, v to demoralizirano brezno pošten človek skoro ne more iti. Bati se je, da klerikalci tri mesece mandate priobore, potem bodo pa kar brez nas lahko izpreminjali volilne reforme. Naj gospodarijo klerikalci še šest let, potem bodo slekli tudi sebe. Dočim je dr. Triller pravil, da so bili liberalci v dež. zboru mirni, da ne povzročijo razpusta deželnega zbora, ga je takoj ustavil dr. Tavčar, da to ni res in da so klerikalci morali »gorke požirati«. Čestiti župan se je menda spomnil na svoj govor o ljubljanskih mestnih financah, ki je bil res zelo gorak, pa ne za deželnozborsko večino, ampak za — večino v občinskem svetu ljubljanskem. Naposled je ljubljanski župan zaletel se tudi v garancijo dežele za »Ljudsko posojilnico« na tako infamen način, kakor more to storiti le plačani pravni zastopnik Mestne hranilnice ljubljanske. Tako kot najvišji liberalni časnikarski šmok je župan, ki s tem dostojanstvom strinja plačano zastopstvo Mestne hranilnice, zaletaval se v deželno garancijo. Tako govori tisti človek, ki je hinavsko zatrjeval, da je za to, naj se laži o denarnih zavodih ne trosi okolu. Verjamemo, da je liberalcem deželna garancija za »Ljudsko posojilnico« neljuba, ker izpodbi je vsa njihova rovarjenja, da pa bo ljubljanski župan tisti, ki bo trobilo hujskačev, pa vendar nismo pričakovali, že radi tega ne, ker je to malo okusno za plačanega zastopnika ljubljanske Mestne hranilnice. Njegov nastop je bil pod vsako moralično ceno. Če meni, da bo ta zastopnik dogovor med časopisi o denarnih zavodih kršil lahko na ta način, da bo napade lahko priobčeval v svojih govorih, se kruto moti. Tale enkrat hinavski, drugič arogantni župan mora dobiti plačilo tam, kjer ga bo najbolj bolelo. Včeraj je ta župan govoril, da hoče naša stranka spraviti ves narod na kant — saj se mu dokaže, da je liberalna stranka ljubljanski magistrat že spravila na kant. Končno moramo pribiti, da je bil dr. Triller na shodu zelo oseben. Dejal je, da se je dr. Lampe učil hidroelektrike v lemenatu. Pri dr. Trillerjevi kandidaturi v Ljubljani bomo morda vrnili take osebnosti in bomo povedali, kje se je dr. Triller

učil hidroelektrike in kako. Ko sta se govornika načevkala o »klerikalcih« in njihovih »strahotah«, je pa nakrat nekdo vzkliknil v ozadju: »So pa le fest fantje! In s tem je bil shod končan.

Ij Pogreb sodnika Ivana Šinkovica. Včeraj se je vršil pogreb sodnika Ivana Šinkovica. Zadnjo čast je blagopokojniku izkazalo veliko število starešin »Danice« in »Zarje«, med katerimi so bili tudi oni, ki so svojedobno z blagopokojnikom sodelovali ob pokretu slovenskega katoliškega visokošolskega dijaštva. Prijatelji so spremili svojega dobrega in zvestega prijatelja do groba. Vsaj je bil pokojni Ivan kljub bogatim duševnim zmognostim ponižen človek, kojega mehka, za vse lepo in plemenito vnetja duša, je zamogla v resnici iz srca ljubiti. Kratko rečeno, pokojni Ivan je bil človek ljubezniv. Še kot mlad dijak je vedno zadrževal, da je resnična in prava ljubezen prvi predpogoj zboljšanja sedanjih slabih socialnih razmer. Ljubil je slovenski narod in z gorečnostjo in njemu lastno zgovornostjo je kot dijak navduševal prijatelje za delo v korist našega ljudstva. Ganljivo je bilo slišati, ko je kot dijak v družbi svojih prijateljev v pešniškem poletu opisoval ljubezen do svoje uboge matere-trpinke, ki ga je v siromaštvu vzgojila in mu zasadila v srce ono globokoumnost, katero je ohranil do groba. In ko je spoznal svojo soprogo, se jo je oklenil z nepopisno ljubeznijo, v njej videl je vzor žene, koje vrline je rad opisoval svojim prijateljem. Oči so se mu iskriale veselja, ko je opeval svojo srečo in zadovoljnost v zakonu. In ko se mu je v tem srečnem zakonu rodil otrok, ogreval ga je z ljubeznijo, ki je bila le njemu lastna. Sliko svojega ljubljene deteta je vedno nosil pri sebi in bilo mu je v največje veselje, če jo je mogel svojim prijateljem pokazati. Ni mu bilo dolgo dolgo uživati srečo. Neizprosna smrt je ugrabila ljubeči soprog — ljubečega moža; nedolžnemu otročiču — ljubečega očeta; dobri materi — hvaležnega sina in prijateljem — dobrega in zvestega prijatelja. — Vse naj tolaži Bog!

Ij Slovensko deželno gledališče. Gostovanje opere kr. zemalji. kazališta iz Zagreba prinese Ljubljani vsakokrat drugo operno ali operetno delo, ki se bode izvajalo z najboljšimi solisti le dva večera zapored ter se ne ponovi tekom sezone nič več. Tako se nam obeta vsak mesec po dvoje oper ali operet ter v vsej dobi do 1. maja 1914 vsaj 12 različnih velikih glasbenih dramskih del. Cena vstopnic ostane za oba zaporedna večera ista. Za operna gostovanja se ne uvede nikak abonma na lože in sedeže; zato pa so se morale cene sedežev in lož zvišati. Nakup lože velja za štiri osebe, ki ne plačajo nobene posebne vstopnine. Vstopnina za peto in šesto osebo stane za parterne in prvonadstropne lože 5 K, za lože v II. nadstropju pa 2 K. Za prvovrstno opero z najboljšimi solisti, izvrstnim orkestrom in velikim zborom, skupno z nad 70 osebami, so označene cene vstopnin povsem primerne. Še nikdar niso slišali ljubljancje na domačem odru toli odlične opere, kakor jo dobe iz Zagreba. Obetajo se nam poleg klasičnih oper starejših avtorjev, ki so v Ljubljani posebno priljubljene, tudi operne in operetne novitete novejših skladateljev, ki dosežajo pravkar na največjih svetovnih odrih popojne uspehe. Za stoletnico Verdijevega rojstva dobimo najprej Verdijevo štiridejansko romantično opero »Trojato«, ki je tudi v Ljubljani pač najpopularnejša opera še izza Nolljevih časov.

Ij Vojaška godba bo danes med mirozovom igrala pred deželno vlado, pred deželnim dvorcem in pred magistratom.

Ij Umrlj so v Ljubljani: Emilija Seydl, vzgojiteljica, 88 let. — Marija A. Zorc, hči hlapca, 16 dni. — Jožefa Perschler, žena železniškega delavca, 27 let.

Ij Pri padcu ponesrečil. Predvčerajšnjim je na poti od Železnikov do Martini vrha padel rudokop Ivan Rifel ter si pri tem zlomil levo roko in tudi po životu je zadobil več poškodb. Pripeljali so ga v deželno bolnišnico.

Ij Našla je včeraj mesarica g. Hamova na poti v robcu zavrtih čez 20 K. Izgubitelj dobi denar nazaj pri najditelji na stojnici v šolskem drevoredu.

Ij Sveta maša se bo darovala v nedeljo, dne 19. t. m., ob 10. uri v kapeli Leonišča za prospeh in za vse žive in umrle člane in dobrotnike Trgovskega bolniškega in podpornega društva v Ljubljani.

Ij K pogrebu zobozdravnika A. Schweigerja. O priliki smrti zobozdravnika A. Schweigerja darovali so gosp. zobotehnik Oton Seydl 20 K za dr. Löschner-Maderjevo ustanovo Društva

zdravnikov na Kranjskem, I. ljubljansko streliško društvo pa 20 K za Deželno pomožno društvo za bolne na pljučih na Kranjskem.

Ij Koncert v hotelu »Tratnik«. Sv. Petra cesta. V soboto, dne 18. oktobra, se vrši koncert godbenikov bivše »Slovenske Filharmonije« v hotelu »Tratnik« (Zlata kaplja) pod vodstvom koncertnega mojra g. Bogomila Cernyja. Začetek ob 8. uri, vstopnina 40 v. Za obilen obisk se priporočajo godbeniki.

Ij Nezgodj. Ko je v ponedeljek na južnem kolodvoru ključavničar David Hauptmann s svojim tovarišem pritrjeval nek kotel, jima je pri vzdigovanju zdrčel nazaj in pritisnil Hauptmanna tako na desno nogo, da je moral iskati zdravniške pomoči. — Delavec pri alpski stavbni družbi Florian Korak je v ljubljanični strugi imel dajati zraven prisilne delavnice pri razstreljevanju skal svarilna znamenja. Ko je plezal iz struge po strmini na breg, je zdrčel nazaj in si pri tem zlomil levo nogo. Prepeljali so ga v deželno bolnišnico.

Ij Nekateri hišni gospodarji še do danes niso predložili popisovalnih pol za šolsko matico, dasiravno je tozadevni rok potekel že 10. t. m. Zategadel se torej vnovič opozarjajo, da nemudoma store to svojo dolžnost, da se izognejo vsem nadaljnjim neprilikam.

NESREČA V CARDIFFU.

London, 16. oktobra. Danes ob dveh jutraj so se morala prekiniti dela, da rešijo še zaprte rudarje. Ne upajo več, da rešijo 371 do 382 rudarjev, ki so še v jami zaprti.

POGIBELJ »VOLTURNA«.

New York, 16. oktobra. Tretji častnik »Volutna«, Disselmann, se je pripeljal s 104 rešenimi potniki na parniku »Grosser Kurfürst« v New York. O pogibelj »Volutna« poroča: Požar je povzročilo, ker je počil kotel z oljem ali s kemikalijami v sprednjem delu ladje. »Volutna« se je pretresel, kakor da je parnik velika krogla zadela. Nato so pa razpočile še druge posode; vtis je imel, kakor da bi topovi močno streljali. Ko je kapitan obvestil potnike, da hiti »Caramania« na pomoč, je veliko ljudi na kolena padlo. Panika, ki je do takrat vladala med potniki, je prenehala. Nihče ni mislil na 80 ali 90 potnikov medkrova, katerim je plamen zaprl pot. Ko se je požar nekoliko omejil, je poizkusil kapitan prodreti v sprednji del ladje; v hodniku je našel tri mornarje, ki so zgoreli.

Iz slovanskega sveta.

Konec samostalnosti poljske soc. demokracije na Nemškem. Poljsko socialno demokracijo je zadel težak udarec. Shod nemških socialnih demokratov v Jeni je sklenil, da se ima samostalna poljska organizacija izbrisati iz imenika živih. Velika stranka, nemška socialna demokracija, se je izjavila proti samostalnemu gibanju poljskega proletariata, in shod v Jeni je ukrenil, da se morajo poljski sodrugi v Nemčiji odpovedati svoji samostalnosti in se spojit v enoto z nemško socialno demokracijo. Pruski hakatizem uničuje Poljake v Sleziji, na Poznanjskem in Pomoranskem, in zdaj posnema v svojem delokrogu še socialna demokracija to sramotno početje. Poljskemu proletariatu v Nemčiji zasekavajo rane ravno oni, ki so mu obetali prirediti izdatno pomoč v težkem boju za kulturo poljskega naroda. Pa naj kdo še verjame geslom socialne demokracije o svobodnem mišljenju, prepričanju itd.

Bulgari in katoliška cerkev. Vprašanje prestopa celega bulgarskega naroda v katoliško cerkev ne pride v Bulgariji več z dnevnega reda. Tako menijo Bulgari ohraniti svojo narodnost, ker so se bulgarske eksarhatne šole v Macedoniji izpremenile ali v srbske ali grške patriarhalne šole, dočim so ostale katoliško-bulgarske šole neizpremenjene. — Srbska vlad se trudi za konkordat z Rimom, tudi iz tega povoda, da bi bila v Srbiji priznana samo srbska zedinjena cerkev, da bi mogla na ta način tudi bulgarske katoliške šole posrbiti.

Veliko bitojno vojašnico je deloma uničil požar.

Muzej srbskih deželnih proizvodov se ustanovi v Solunu.

Oborožba srbske armade. V proračun za leto 1914 je srbska vlada ustavila primeren znesek za izmenjavo starih pušk berdank z brzostrelnimi v III. pozivu.

Za izplačilo rekvizicij bitoljske divizije je srbska vlada dovolila kredit 300.000 dinarjev.

Matica srbska upravlja sedaj nad trimilijonsko premoženje, a le šestinka dohodkov iz tega premoženja, to je 500.000 K, je namenjena za književnost, ostalo pa gre za ustanove i. dr.

Srbski narodni dobrotnik. Te dni je v Karlovcu umrl srbski trgovec Božo Djerić, ki je vse svoje premoženje v vrednosti do 80.000 K zapustil v srbske narodne namene.

V olajšavo bede v Galiciji. Kakor utegne »Slovenčevim« bravcem znano biti, je letos Galicija vsled vremenskih nezdov jako dosti trpela. Največje pomanjkanje in beda vlada v kmetijskih slojih. V olajšavo bede v Galiciji prihajajo obile podpore tudi od Poljakov iz deželnih mej. Tako n. pr. je neki poznanjski veleposestnik poslal gališkimi rojakom nekoliko vagonov krompirja in denarne podpore od ruskih Poljakov. Neki Sobauski je daroval namesto ženitninskega daru za brata 30.000 rubljev, da se nakupi krompir za stradalne sloje v Galiciji.

Narodno zaslepljenj. Občinski zastop v Poštorni, ki je povsem pod vplivom znanega nemškega žida Rosenbauma, je sklenil ustanoviti nemški otroški azil v obliki šole. Člani omenjenega občinskega zastopa, dasi so v njem Slovaki in Čehi (!) — seveda popolnoma v nemških rokah — so prišli te dni na Dunaj in so prosili nižjeavstrijski deželni odbor za podporo omenjenemu nesrečnemu podjetju. Jasno je, da jim nižjeavstrijski deželni odbor ni odrekal podpore v pomembne namene. In tako bo v dogledni prihodnosti zgrajena prelivarna za slovansko deco v narodnem oziru toliko ogroženi nižjeavstrijski občini. Kakor slepci korakajo česki in slovaški občinski zastopniki za nižjeavstrijskimi Nemci, katerim je bila Poštorna vedno trn v peti.

Za administratorja pravoslavne patriarhije v Karlovcih je imenovan plaski škof Mihajlo Grujić, ki bo v kratkem začel dogovore s srbskimi strankami za sklicanje cerkvenega sabora.

Srbska učiteljska v novih krajih. Srbsko naučno ministrstvo je odredilo, da se v novih krajih otvorita dve novi učiteljski, in sicer v Skoplju in Bitolju.

Potres okrog Prilepa. 13. t. m. zjutraj so v samostanu Treskavcu v prilepski okolici čutili dokaj močan potres.

Pomanjkanje sodnikov za nove srbske kraje je tako veliko, da se je sprožila misel, da naj bi se opustila nekatera nižja sodišča v stari kraljevini in njih osobje premeštilo v nove kraje.

Pravosodno nadzorstvo v novih srbskih krajih. V srbskem pravosodnem ministrstvu se ustanovi mesto pravosodnega nadzornika, ki bo imel nadzorovati delo sodišč v novih krajih in redno poročati ministrstvu.

Čehi na Dunaju. V petem dunajskem okraju se gradi nov Narodni dom. Zgrajen ima biti za IV., V., VI., VII. in XII. okraj. V teh okrajih živi namreč mnogo češkega prebivalstva in je več čeških družtev. Novi Narodni dom bo središče češkega prebivalstva v rečenih okrajih. Da se ta dom zgradi, se je osnovalo te dni posebno društvo čeških rodoljubov na Dunaju.

Razstava redkih poštinih znamk, razglednic in zanimivih časnikov, nabavljenih s pomočjo Esperanta iz vseh krajev sveta, je otvorjena od 12. t. m. v obrtni šoli prof. Ziekal v Brnu.

Ruska zrakoplovba. Iz Peterburga poročajo 13. t. m.: Aviatik Zamojlo, ki je včeraj ponovno letel v Moskvo, je tam danes opoldne gladko pristal. Danes ob 11. uri dopoldne je zletel aviatik Pavleskov iz Peterburga v Moskvu.

Dva meteorja najdena. Na polju posestnika J. Salca v Stodi na Češkem so našli te dni pri oranju dva meteorja. Eden tehtal 75 kg, drugi pa 25 kg. Meteorja so oddali muzeju.

Štajerske novice.

Š Slovenska gospodinjstva šola v št. Jurju ob južni železnici v štajerskem deželnem zboru sprejeta z veliko večino. V današnji seji štajerskega deželnega zbora je v imenu odseka poročal poslanec Pišek o ustanovitvi slovenske gospodinjstva šole v št. Jurju ob južni železnici. Poslanec Wastian je povdarjal z ozirom na potrebo regulacije učiteljskih plač, z ozirom zboljšanja položaja deželnih uradnikov in slug in z ozirom na ureditev deželnih financ, potrebo zasedanja deželnega zbora, je pa proti temu, da bi s tem delale politične kupčije. En del take kupčije, da je ustanovitev slovenske gospodinjstva šole v št. Jurju ob južni železnici. Slovenci se s tem še ne bodo zadovoljili. Glasoval bo proti predlogu, ker se boji, da bi se s sprejetjem ustvaril nevaren prejudic. Tudi dvomi, da bi dežela ne dajala za to šolo več kot 1000 K. Vlada

da Slovincem dobrote razsipava, Nemcem pa dá malo ali nič. Tako je državna obrtna šola v Ljubljani na polovico prazna. Govornik je proti temu, da bi se kaj dalo Slovincem z nemškimi žrtvami. (Klici Slovencev: Ali mi ne damo državi tudi žrtve?) Govornik pravi, da tudi v kmetijski šoli v št. Jurju ni dovolj učencev. (Dr. Kukovec: 18 učencev ima.) Wastian: Tudi dajo Slovenci svoje sinove v nemške kmetijske šole, da se nemški nauče. Tudi Pišek je dal svojega sina v Grotendorf. (Pišek: Ker takrat še ni eksistirala slovenska kmetijska šola v št. Jurju.) Wastian: Slovenci silijo k nemški kulturi, ker ta zanje pomenja zlato. (Medklici slovenskih poslancev.) Wastian: Mi pustimo Slovincem njihovo individualiteto, a zadovoljiti se morajo s ponižnejšo vlogo. (Smeh slovenskih poslancev.) Govornik končno zopet izjavlja, da bo glasoval proti, ker je proti temu, da bi se na račun Nemcev utrilo stališče Slovencev. Poslanec dr. Jankovič polemizira z Wastianom in pravi, da ima kmetijska šola v št. Jurju toliko učencev kolikor jih navadno imajo take šole. Slovenci nismo proti temu, da bi se ne učili nemščine, smo pa proti temu, da bi s priučenjem tega jezika slekli slovensko suknjo. Najvišje pedagoško načelo je: pouk v materinščini. Slovence in Nemce vežejo vezi sosedstva, tudi mnogo rodbinskih zvez, zato naj bi delali na to, da preneha narodna nestrpnost. Gospodinjstva šola v št. Jurju je gospodarska potreba Slovencev in nikaka narodna koncesija. (Zivahno odobravanje med slovenskimi poslanci.) **Socialni demokrat Resel je izjavil, da bodo socialni demokratje glasovali proti slovenski gospodinjstvi šoli.** (Ozmeč: Tako govorite, ker ste nacionalni!) Veleposestniški govornik se je izjavil, da bodo veleposestniki glasovali za predlog, ne zato, ker je v dogovorih, ampak zato, ker odgovarja potrebi Slovencev, katerih gospodarski razvoj se s tem pospešuje, ne da bi se Nemcem s tem napravila najmanjša škoda. (Odobravanje.) Stališče Wastianovo ni pravilno. Če vlada za tako stvar kaj dá, ni treba godrnjati. Tudi za druge nemške učne potrebe je vlada že dala. Govornik priporoča, naj zbornica predlog sprejme. Poslanec Hagenhofer izjavi, da bo njegova stranka glasovala za predlog. Ko je končno priporočal sprejem predloge poročevalca Pišek, je bila predloga z veliko večino sprejeta.

Š Odlikovanje štajerskega deželnega odbornika. Grofu Fr. Attemsju je cesar podelil tajno svetništvo.

Š Kmečka Zveza priredi prihodnjo nedeljo ob pol 8. uri zjutraj političen shod v Petrovčah v Savinjski dolini. Govori več govornikov.

Š Častno odlikovanje. Povodom konsekracije novega oltarja so prevz. knezoškof imenovali dr. Ivana Jančič, župnika v št. Petru v Sav. dolini, za duhovnega svetovaleca.

Š Kako nas zatirajo. Poročajo nam: V Veržeju obstoja že leto dni salezijanški samostan, ki pa je v Prekmurju bivajočim Mažarom zelo na poti, češ, da vabi ljudstvo k panslavizmu. Kakor drugod, so tudi tu otvorili Salezijanci praznični oratorij, ki so ga posečali ob nedeljah in praznikih dečki iz okoliških vasi in tudi iz Prekmurja. To pa je razjezilo mažarsko učitelstvo in sedaj, ko se je začelo novo šolsko leto in so dobili učitelji zopet dečke v svoje roke, so jih pričeli kruto preganjati. Dne 7. t. m. je na primer — to pripoveduje oče nekega oratorijanca — učitelj v lipovski šoli na več ur zaprl dečke, ki so o počitnicah zahajali v praznični oratorij, in jim je zapretil, da kdor se drzne zopet iti v oratorij, bo tepen in bo celo šolsko leto vsak dan po več ur zaprt. Tudi v šolah po drugih vaseh je šolarjem strogo prepovedano, pohajati v praznični oratorij. Lahko si mislimo, da je tako postopanje zbudilo splošno nevoljo. Žalibog so ogrski Slovenci brez moči.

Š Nič ni pomagalo. Slovenska šola v Krčevini pri Mariboru šteje sedaj 264 otrok. Tako velikega števila še predmetna šola nikdar ni dosegla. Mariborski in okoliški nemškutarji so porabili vsa sredstva, da bi to šolo uničili, a slovenski starši so rekli drugače. Narod se vedno bolj zaveda, da se ne sme slušati nemškutarskih nadučiteljev, ki so svojo narodnost prodali Schulvereinu za judežve groše. Velika borba se je, kakor znano, vršila letos za obstoj te predmetne slovenske postojanke. Naši pristaši so jo srčno in za slovensko stvar srečno izvojevali.

Š Liberalni korporali. Iz Ljutomera: Na Murskem polju ima liberalna Narodna stranka pristaše, kateri se sramujejo njene zastave in pravijo mnogokrat, posebno če so v družbi naših mož ali pa kje v župniščih, da niso liberalci. A zadnji občni zbor Narodne stranke v Celju nam je zopet

jasno naznanil korporale muropoljskega liberalizma. Iz našega okraja so namreč izvoljeni v glavni odbor Narodne stranke sledeči velmože: Fr. Cvetko, nadučitelj v Vučji vasi; Jos. Mursa, posestnik na Cvenju; dr. Fr. Stanjko, odvetnik v Ljutomeru, in Joško Rajh, posestnik na Muti.

Š Ptuj. Deželna osrednja trtnica, ki je bila do sedaj na tukajšnjem mestnem zemljišču, se prestavi v Zrkovce pri Mariboru.

Š Pasji kontumac. Okr. glavarstvo Maribor razglasa, da je stopil za celo mariborsko okrajno glavarstvo zopet v veljavo pasji kontumac. Pri Slovenski Bistrici so baje ustrelili nekega psa, pri katerem se je dokazala steklina. Čudno je, da mariborsko okrajno glavarstvo v navodilu na župane poziva lovce, naj vse prosto po polju letajoče mačke in pse brez nagobčnikov postrelijo. Ali naj kmet tudi mačkam preskrbi nagobčnike? Ta poziv je kakor nalašč dobrodošel za lovce.

Iz ljubosumnosti je ustrelil svojo ženo. Iz Arveža poročajo: Zivinski trgovec Jožef Tinaher je v torek ob osmih ustrelil v kleti svoje hiše svojo ženo. Zadel jo je ravno v srce. Tinaher je storil dejanje iz ljubosumnosti, žena mu ni bila zvesta.

STRAŠEN PRETEP MED CIGANI. EN CIGAN MRTEV, 44 RANJENIH.

Krakov, 16. oktobra. V predmestju Ludvino so več dni taborile tri ciganske tolpe: dve poljski in ena moravska. Cigani so se večkrat med seboj sprli in stegli. Pred dvema tednoma so se pri nekem ženitovanju cigani stegli tako, da je bilo 50 ciganov z noži obklanih. Predvčeršnjim zvečer so se pa glavarji treh ciganskih tolp pričeli med seboj ruvati. V pretep so posegli tudi ostali cigani, ki so planili z noži eden na drugega. Teplo se je 200 ciganov in cigan. Glavarja moravskih ciganov so tako z noži obdelali, da se je zgrudil mrtev na tla. Poleg zaklanega glavarja moravskih ciganov so bili še štirje cigani nevarno, 40 ciganov je pa bilo manj nevarno ranjenih. Ranjence so prepeljali v bolnišnico. Policija je z veliko težavo razdružila cigane. Ko je policija aretirala glavarja ene poljske tolpe, so se vrgli moravski cigani nanj, mu raztrgali obleko in so ga nevarno ranili. Policija je morala napraviti med ciganskimi tabori kordon, da je končala pretep. Iz krakovske okolice so vse cigane izgnali.

Razne stvari.

Konkurent — radija. Na Ruskem so ravnokar napravili tajnostno znanstveno iznajdbo, ki bo imela, kakor je po vseh okoliščinah pričakovati, še večji pomen, kakor ga je imelo odkritje radija. V gorovju pokrajine Ferghana, ki leži vzhodno od Bohare, so odkrili, kakor poročajo iz Peterburga, tajnostno tvarino, katere lastnosti so tako presenetljive, da daleko nadkriljujejo radijeve lastnosti. Človek, ki je v rečenem ozemlju iskal rud, je naletel poleg rude na popolnoma neznano testovito kovino umazane sive barve in znatne teže. Vzel jo je v gotovi količini s seboj v Moskvo ter jo je poslal kemičnemu laboratoriju v preizkušnjo. Poizkusi, ki so jih napravili z novo odkrito tvarino, so pokazali njene presenetljive lastnosti. Ako so omenjeno tvarino spravili v stik s kislino, pa se je takoj pojavil velik mraz. Steklena posoda, v kateri se je ta kovina nahajala, je namah razpadla v prah. Poizkus so ponovili s kamenito in porcelanasto posodo, pa je bil vselej isti uspeh. Potem so napravili poizkus v železni posodi, in uspeh je bil isti kakor s prejšnjimi posodami. Nato so vzeli kemiki velik graniten kamen, a tudi ta je takoj razpadel v prah — brez poka in brez plinov, zato se je pa temperatura neizmerno znižala. Ako so tajnostno snov spravili v stik z alkaličnimi tvarinami, pa je padla teža za 20%. Kemiki so se odpravili v fergansko gorovje, kjer so po daljšem iskanju dobili večjo množino tajnostne kovine, ki jo bodo zdaj še naprej preizkušali. Z radijem nima zagonetna snov ničesar skupnega. Tudi imajo že dokaze za to, da ima nova kovina zdravilne uspehe. Jasno je, da se mora z zagonetno snovjo kar najprevidneje ravnati pri preizkušnjah, sicer bi se utegnile pripetiti nesreče. Zlasti zagonetna je izguba teže pri vseh predmetih, ki pridejo s to kovino v dotik. Ruski učeni krogi sodijo, da gre tukaj za novo velikansko presenečenje, nemara še večje kakor je bilo odkritje radija.

Znameniti pes detektiv. Dunajski policijski pes »Lux«, ki se je nedavno tega obnesel pri iskanju morila, ki je ustrelil orožnika Walterja pri Herzogenburgu, je zadnji dni dosegel nov uspeh. Tatvina se je bila izvršila v Schwadortu pri sedlarju J. Bohuslavu,

ki ima skladišče na Dunaju. Tatje so odnesli zlate ure z verižicami, 500 K v gotovini, vrednostne papirje v znesku 10.000 K in druge reči. Po ogledu lokala je bilo jasno, da se je dal tat zapreti v Bohuslavovo stanovanje in da je odšel z ukradenimi rečmi skozi okno. Vsled tega so pozvali z Dunaja v Schwadort policijskega psa »Luxa« z njegovim gospodarjem Sebertom vred. Ko je pes izvolal sled, je tekel k bivališču 45letnega vrtnarja Karla Wolfa in šel v hišo. Ker Wolf ni bilo doma, ampak je delal na Bohuslavovem vrtu, je tekel pes nazaj k Bohuslavovi domačiji in se je tam zaprl na Wolfa. Tega je roka pravice takoj prišla, ali do zdaj še taji tatvino. Tudi preiskava v njegovem stanovanju je bila brezuspešna. Ker je pa Wolf edin človek, ki se je dal lahko zapreti v Bohuslavovo stanovanje, je vse pričrčano, da je pes izsledil pravega tatu. Tako se drugod širi slava policijskih psov, ljubljanski policijski pes bi pa zavohal in prijel storilca le, če bi imel pod hlačami na bedrih navezano klobaso.

Mesec dni v podcestnih kanalih. Iz Milana se poroča, da so v ondodnih kanalih zbiralnikih delavci te dni slučajno našli na kakih 18 let starega fanta, ki je bil čez in čez pokrit z nesnago in tako shujšan, da ga je bila sama kost in koža. Spravili so ga v bolnišnico in ko so ga osnažili in okrepčali z vinom in jedjo, je nesrečnej prišel toliko k sebi, da je mogel govoriti. Povedal je, da se piše Francesco Islando in da je slikar. 6. septembra je bil prišel v Milan in ker ni imel preobilnih sredstev, je mislil čez noč prebiti v mestnih nasadih; vlegel se je ondi na neko klop in zaspal. Spečega sta pa napadla dva možka, ga popolnoma oropala, nato ga pa siloma vlekla v neko ulico, kjer je bil odprt kanal in ga vrgla noter. Ko je čez nekaj časa začel iskati izhoda, je v na vse strani vodečih kanalih zašel. Od tega časa je blodil po umazani vodi, splezal zdaj na desni, zdaj na levi zid, v vednem strahu, da se onemesti in v umazani vodi utone. Hranil se je z odpadki, ki so plavali v kanalih in se komaj obranil podgan. Ko je čez dolgo časa dospel do nekega izhoda, ni imel več toliko moči, da bi bil splezal po železni lestvi navzgor. Milanski policiji se vsa stvar zdi zagonetna in je uvedla obširno preiskavo.

Do treh ne zna šteti. Iz pouka v ljudski šoli je znan naslednji dogodek. V prvem šolskem letu je imel učitelj z nekim učenecem velike težave pri računanju. Nemogoče je bilo naučiti ga navadnim potom šteti. Učitelj je poizkušal sveda tudi na druge načine, doseči kak uspeh. Ob neki priliki je zopet vzel dečka v roke in mu rekel: »Pazi! Tvoja mati je pekla in ti dala kos potice, in potem še enega. Koliko jih imaš sedaj?« Odgovor: »Dva.« Učitelj: »Tvoja mati pa ti je dala še en kos potice. Koliko si imel sedaj?« Odgovor: »Popolnoma zadosti.« V resnici, deček je imel enega dne »zadosti« za zmiraž. Preko številke dve pri računanju ni prišel. Ako bi moral računati naprej, je imel vedno »zadosti«.

Največja davkoplačevalka v ameriških državah Oklahoma je 10letna zamorska deklica Sara Raktor, ki živi na mali farmi v bližini mesteca Muskogee. Mala deklica ima letnih dohodkov 450.000 K. Ko so pred 15 leti razdelili indijanski teritorij Oklahoma, je dobil pri sročkanju oče otroka 65 arov zapuščene zemlje. V preteklem letu pa so na farmi črna, ki je medtem deloma že prešla v druge roke, navrtali petrolejski vrelec, ki je eden največjih v deželi in ki producira dnevno za 10.000 K petroleja. Osmi del te vrste dobiva mala zamorska deklica.

Ženski tržen na Francoskem. 900 francoskih mladenk je vojnomu ministrstvu predložilo prošnjo, da se jim poverijo posli vojaškega tržena in sanitete, vojake pa prestavi v fronto. Enako misel propagira med Nemci prof. Witzel i. dr.

Skrb za matere na Francoskem. Na Francoskem je nedavno izšel zakon, ki vsaki Francozinji, ki kot delavka ali služkinja služi za denar pri tujih ljudeh, zagotavlja državno podporo za čas pred in po porodu, vsega vkup največ osem tednov. Ako bolnica v tem času dobiva kako drugo javno podporo za matere, državna podpora odpade. Državna podpora se lahko daje tudi v naravnih oblikah.

Pogreb v Vezu. Gotovo nenavaden pogreb se je nedavno vršil v Italiji. Truplo lorda Ballrofa so namreč pokopali v vulkanskem žrelu Vezu. Angleški lord Ballrof je namreč izrečno v svoji oporoki izrazil željo, naj se njegovo truplo »shrani« v Vezu. Lord Ballrof, ki je umrl v 63. letu svojega življenja, je posvetil ves svoj imetek preiskavanju Vezu in to leto je tudi slavil štiridesetletni jubilej svojih vul-

kanskih študij. V znanstvenih krogih je umrl znan kot pisatelj uvaževanih in velikih del o bistvu in formacijah Vezuva. V teku svojega življenja je načrtal šestdeset zemljevidov vulkanskih žrel. Po vsaki erupciji Vezuva je lord po več mesecih proučeval izpremembe na površini žrela. Često je bil tudi že v življenski nevarnosti, pa bal se ni niti vročih mas lave. Svojo ljubav do Vezuva je pokazal tudi v svoji oporoki. Vodnikom, ki so mu pomagali pri njegovih preiskavanjih, je zapustil znatna volila. Poleg tega pa je tudi napisal čudno odredbo glede svojega pogreba. Kot samec je zapustil vse svoje premoženje dvema nečakoma pod pogojem, da pustita spustiti njegovo truplo v Vezuovo žrelo. Nečaka sta seveda izpolnila točno to željo; pogreb pa je stal celo malo imetje, ker je bil združen s precejšnjimi težkočami.

Beda šolskih otrok. Neki budimpeštanski ljudskošolski učitelj je izdal brošuro o razmerah, v katerih žive ljudskošolski otroci. Izmed 800 otrok na njegovi šoli nima zimske obleke 170 dečkov in 94 deklic, 200 otrok dobi mesno hrano dvakrat na teden, 25 samo enkrat. V lastnih posteljah spi samo 78 dečkov in 214 deklic; na kovčkih (skrinjah) spi 71 dečkov in 16 deklic.

Za posle. Znameniti ruski slikar Rjepin ne hodi le v umetnosti, temveč tudi v vsakdanjem življenju svoja pota. Gospodinjstvo v njegovi hiši mu vodi njegova prijateljica ga. Nordmann, ki je navdušena pristašinja strogo vegetarične hrane in ki je ravno tako navdušena za zboljšanje položaja domačih poslov. Kako uresničuje ga. Nordmann svoje ideale v življenju, kaže naslednja pogodba, ki jo je sklenila s svojo kuharico in ki slove: »Jaz Natalija Borisovna Nordmann plačam Vam Avdotiji Tedorovni Sinini 15 rubljev mesečno za osemurno dnevno delo, izvemši dva petka in dve nedelji v mesecu, v katerih ste prosti. Za to ste dolžni, da opravljate vsa domača dela, t. j. kuhanje, likanje, pospravljanje sob, šivanje, snaženje svetilk in nakupovanje za kuhinjo. Vaš delavni dan traja navadno od 8. ure zjutraj do 5. ure popoldne, izvemši čas, ki ga potrebujete za zajutrek in kosilo. Delavni čas se more po obojestranskem sporazumljenju tudi tako določiti, da ste od časa do časa prosti v dopoldanskih urah, zlasti v poletju med kopalnim časom. Za vsak obisk, ki ga dobimo, se Vam izplača 10 kopejk. Pri nas dobite vegetaričen zajutrek in čaj ter ob 3. uri vegetaričen obed. Za čezure dobite 10 kopejk od ure. V sredo po 5. uri ste naš gost in Vas mi tudi povabimo, da ta dan z nami obedujete in ostanete zvečer pri nas. Vi imate pravico do čitanja vseh od nas prebranih listov, revij in knjig ter smete tudi rabiti naša zdravila. Ako boste hoteli vsled kateregakoli vzroka zapustiti službo, nam morate pravočasno odpovedati, da moremo dobiti drugo osebo za delo.«

Smrt »znamenitega stavkolomca«. V Plattsbu New York je nedavno umrl neki James Farley. Bil je star samo 36 let, toda zapustil je premoženje okoli 5 milijonov kron, ki si ga je pridobil kot organizator stavkolomcev. James Farley je bil ena izmed najbolj znanih oseb med ameriški delavskimi sloji. On je prvi, ki je napravil iz stavkolomstva obrt in ga organiziral. Svoje čase je bil uslužbenec cestne železnice v Filadelfiji. Nastavljenec cestne železnice so stavkali, stavka pa se je končala v škodo delavstvu in Farleyeva žena je vsled pomanjkanja umrla med stavko. Od tega dne je sklenil Farley nastopati proti strokovnim organizacijam. Najprej se je sam vdinjal kot stavkolomec, kmalu pa je spoznal, da se more iz tega napraviti kapital, ako bi se stavkolomstvo vodilo v velikem. Organiziral je večje število ljudi, ki niso bili samo spretni delavci, temveč tudi krepki možje. Marsikdaj je imel na razpolago do 1000 ljudi, ki so vsi sklenili z njim pogodbo. Poleg tega pa je imel na razpolago še nadaljnjih 20 tisoč delavcev, ki so bili obvezani pomagati mu v potrebi. Prevzemal je s svojimi stavkolomci dela vsake vrste in si tako nakopičil veliko premoženje.

Koliko porabijo Amerikanci na svojih potovanjih po Evropi? Z rastočim nezadovoljstvom se bavi ameriška javnost z vso tami, ki jih vsako leto puste Amerikanci na svojih zabavnih potovanjih v Evropi. Kolonel Robert M. Thompson iz New Yorka, ki je podrobno proučil narodno-gospodarsko stran tega vprašanja, je na podlagi svojih opazovanj dognal, da puste Amerikanci leto za letom okroglo 1600 milijonov kron v Evropi. Ti redni izdatki za zabavo izven dežele pomenjajo nepotrebno in v trajnosti škodljivo zmanjšanje narodnega premoženja.

Detektivska smola. Iz New Yorka poročajo o humorističnem dogodku dveh detektivov, ki sta zasledovala nekega razupitega žepnega tatu. Detektiva Wilson in Morley, oba moza slabotnih postav, sta se precblekla za ženske. Nateknila sta si najnovejša vrečasta krila, svilene nogavice, zametaste klobuke ter se postavila k najbolj prometni postaji cestne železnice.

Kmalu se jima je približal neki sumljiv človek, ki je tudi iztrgal Wilsonu srebrno žensko ročno torbico in hotel oditi svojo pot. Preoblečena detektiva pa sta potegnili revolverje in pozvala tatu, naj obstane. Ta pa ju ni čakal. Hotela sta teči za njim, toda pojavila se je nenavadna zapreka. Vrečasta krila so bila veliko preczka in že po 50 korakih sta morala zmučena obstati. Zaman sta oddala par strelcev, ki niso zadeli cilja. Hitela sta v bližnjo hišo, da bi se znebila nerodnih kril, toda hišni gospodar ju je imel za vlomilca ter je pustil poklicati policaj, ki pa jima tudi ni hotel ničesar verjeti. Ko se je končno vse pojasnilo, je izginil žepni tat že davno vse sledu.

Stavke v Belgiji leta 1912. V letu 1912 je bilo v Belgiji 215 stavk, med katerimi se jih je 6 pričelo že v letu 1911. Stavkujočih je bilo vsega skupaj 61.654 in po njih k brezposelnosti prisiljenih 13.846. Končalo sta v letu 1912 202 stavki s 60.570 stavkujočimi (med temi 4486 žensk) in 13.043 k brezposelnosti prisiljenih je pričelo zopet z delom. — Stavke so se vršile v 672 obratih, kjer je bilo zaposlenih 103.703 delavcev in delavk. Stavke so končale: 25 z 27.056 stavkujočimi s popolnim uspehom delavcev; 100 s 14.220 stavkujočimi s popolnim uspehom delodajalcev; 73 z 18.404 stavkujočimi s poravnanimi; 1 s 45 stavkujočimi je nastala vsled nesporazumljenja in pri 2 kolektivnih stavkah ni prišlo do sporazuma.

Ženske delavke v Nemčiji. V Nemčiji je po najnovejši uradni statistiki 9.492.881 delavk, ki si v raznih strokah samostojno služijo kruh. Moških delavcev je 18.599.236. Torej ena tretjina delavstva je delavk ali 30-4% vseh žensk v Nemčiji. Število delavk se v Nemčiji neprimerno hitro množi. V par letih se je število delavk pomnožilo za eno tretjino, medtem ko število moških delavcev kljub vsestransko razvijajoči se industriji v Nemčiji le polagoma narašča. Vzroka je iskati v tem, da vedno naraščajoča draginja silni ženo, da zapusti ognjišče in pomaga starišem ali možu pri skupnem gospodarstvu s tem, da služi v raznih podjetjih za denar. V Nemčiji se vrši v inteligentnih krogih hud boj proti temu, da bi ženska študirala medicino, jus ali sploh stvari, ki bi jo usposobljalo konkurirati s svojim znanjem moškim. Trpi se pa, da delajo ženske po rudnikih, solinah, topilnicah, kar je njihovim telesnim močem odločno neprimerno. Tudi mladoletnih delavk je neprimerno mnogo zaposlenih v industriji. Zanimiva je pa ta statistika tudi v tem oziru, ker nam dokazuje, kako rastejo s številom ženskih delavk samoumori pri ženskah. V zadnjih letih je poskočilo število ženskih samoumorišk na 100 samoumorum od 29,8 na 31,8 odstotkov. Žalostna slika kulturne Nemčije.

Zadnje vesti.

ZOPET STRAŠNA NESREČA NEMŠKEGA MORNARIŠKEGA ZRAKOPLOVA.

Dunaj, 17. oktobra. Danes dopoldne je eksplodiral v višini 300 metrov na letališču Johannisthal nemški mornariški Zeppelinov zrakoplov L II. Zrakoplov je napravil sprejemno vožnjo. Od 30 oseb, ki so bile v zrakoplovu, je bilo takoj mrtvih 29, trideseta oseba, poročnik baron Bleuel, je dobil take poškodbe, da je med transportom v bolnišnico kričal: »Prosim, ubite me!« Ogenj se je pojavil na zrakoplovu v prednji gondoli in v eni sekundi je bil ves ogromni zrakoplov v velikanskem ognju. Med žrtvami so kapitan Behnisch, kapitana poročnika Freyer in Trenk, mornariški stavbinski svetnik Neumann, poročnik Zeppelin ml. družbe Glud. Na tisoče oseb je na letališču. Policija le s težavo odvrča ljudi od velikega kupa zrakoplovnih ostankov. O nesreči so takoj obvestili cesarja Viljama in grofa Zeppelina. To je deveta nesreča Zeppelinovih zrakoplovov. — Mornariški Zeppelinov zrakoplov L I. se je ponesrečil 9. septembra pri Helgolandu in je takrat mnogo oseb v morskih valovih izgubilo življenje.

BOLEZEN NADVOJVODE KARLA FRANCA.

Trst, 17. oktobra. Nadvojvoda Karol Franc je obolel, ker je jedel pokvarjene ribe. (Glej dnevne novice!)

ZBOROVANJE ZAUPNIKOV HRVATSKE STRANKE V ZADRU.

Zadar, 17. oktobra. Hrvatska stranka, bivša narodna stranka, je imela pod predsedstvom poslanca Biankinija zborovanje svojih zaupnikov, na kate-

Mohorjani! Ob sprejemu družbenih knjig darujte po desetinki »Slovenski Straži«!

rem se je razpravljalo o političnem položaju v deželi. Obširna debata se je razvila o vprašanju volilne reforme za deželni zbor, katero so označevali vsi govorniki za nujno potrebno. Glede volilne reforme odstopata dva predloga: predlog poslanca dr. Smoldake, izdelan po nalogu medstrankarskega odbora in drugi samostojni predlog stranke prava. Zborovanje zaupnikov Hrvatske stranke je sklenilo prepustiti medstrankarskemu odboru, da izdela potrebne konkretne predloge. Sprejeta je bila ostra resolucija proti neustavne mu stanju in policijskemu režimu v Dalmaciji in proti neskladanju dalmatinskega sabora. o referatu o gospodarskih razmerah v deželi je bila sprejeta resolucija proti šikanam ogrskih oblasti na Reki proti uvozu dalmatinskih vin in proti nezakonitemu nastavljanju inozemskih oficirjev v avstrijski mornarici. Končno se je soglasno povdarilo da je sedanja akcija vlade za gospodarsko povzdigo Dalmacije povsem nezadostna.

AVSTRO - OGRSKI POSLANIK V CARIGRADU NA DUNAJU.

Dunaj, 17. oktobra. Avstrijski poslanik v Carigradu grof Palavicini je imel daljšo konferenco z Berchtoldom. Palavicinija sprejme tudi cesar v avdienci, v kateri se poslanik cesarju zahvali za priznanje.

OBSODBA STJEPANA DOJČIČA POTRJEJENA.

Zagreb, 17. oktobra. Obsodba, s katero je bil Stjepan Dojčić, ki je napadel sedanjega kralja komisarja, obsojen na 16 let ječe, je potrjena. Dojčić bo star 39 let, ko bo prestal kazen.

MANIFESTACIJE ZA HRVATSKO V BELGRADU.

Belgrad, 17. oktobra. Povodom večerajšnjega Trešičevega predavanja v belgrajskem gledališču so bile velike manifestacije za Hrvaško.

SRBSKA VLADA SRBSKI ARMADI.

Belgrad, 17. oktobra. Vlada je odredila, naj srbska armada ne prodira dalje v notranjost Albanije, ker je zavzela najvažnejše strateške točke, s katerih ji je mogoče odbijati napade. V slučaju napadov naj se omeji samo na odbijanje.

MED BULGARI IN SRBI.

Sofija, 17. oktobra. Iz Vidina poroča bulgarski poveljnik, da je v vas Gornji Lom vdrla oborožena srbska tolpa, oropala vas in odpeljala seboj živino in živež. Bulgarska vlada zahteva, da se storilci kaznujejo in da se vrnejo oropane stvari.

MAJOR PONESREČIL.

Stolni Belgrad, 17. oktobra. Na lovu je padel hovned. major Gesa Tömör s konja in se smrtnonevarno poškodoval.

RADI VOLILNIH SLEPARIJ ODSTAVLJENI GUVERNER.

New York, 17. oktobra. Guverner Sulzer je radi volilnih sleparij odstavljen.

AVTOMOBILSKA ZVEZA V SENCI BAJONETOV.

Meran, 16. oktobra. Avtomobilska poštna zveza skozi passajersko dolino se je otvorila pod orožniško asistenco, ker ji prebivalstvo nasprotuje.

SRBSKI CERKVENI KONGRES.

Budimpešta, 16. oktobra. Administrator srbske cerkve dr. Gruić je sklenil sklicati cerkveni kongres, da proglasi smrt izginulega patriarha Bagdanovića.

PET HIŠ ZGORELO.

Praga, 16. oktobra. V Raportichah je izbruhnil požar v hiši vdove Kopecky, ki se je hitro širil in uničil pet hiš.

KNJIGOTRŽTVO.

Slovar, laško - slovenski, za šolo, potovanje, branje in kupčijo. Sestavil dr. Josip Valjavec. Cena za vezan izvod 4 K 50 vin., za subskribente, t. j. za one naročnike, ki se oglašajo, še preden slovar izide, znaša cena samo 3 K 60 vin. za vezan izvod.

Ta slovar sta že dalj časa občutno pogrešali obe narodnosti; saj imamo Slovenci poleg Nemcev še največ stika z Italijani in posebno v naših južnih obmorskih pokrajinah je znanje laškega jezika za Slovenca neobhodno potrebno. Ker živita obe narodnosti v trgovskem in obrtnem oziru v ozki zvezi med seboj, je bila želja po takem slovarju od dne do dne splošnejša in izrazitejša.

Dr. Valjavec slovar je sad dolgoletnega truda in bogatihkušenj. Prireditelj je praktični učitelj laščine, ki

natančno pozna italijanski in slovenski jezik, ter je v svojem temeljitem delu zadostno in pravilno upošteval potrebe in lastnosti obeh jezikov. Slovar obsega izredno bogati besedni zaklad in je tudi v podrobnostih obdelan tako skrbno, da bode vsestransko ustrezen. Nad vse dobro bo služil uradom, šolam in zasebnikom.

Kljub svoji obširnosti ima slovar, ki obsega več nego 40.000 besedi in pre mnogo najbolj rabnih fraz, kaj priročno obliko. Pri vseh besedah so zaznamovane tudi nepravilnosti, naglas, pri samostalnikih spol, itd. Slovar je tiskan namreč na tankem papirju in z izredno finimi, nalašč v ta namen naročenimi črkami. Da je slovar kakor jezikovno tako tudi tehnično na višku, dokazuje dejstvo, da se je tiskal z vsemi pripomočki moderne tehnike in je zahtevalo to delo nad eno leto časa.

Prepričani smo, da bodeta ta slovar z enakim veseljem pozdravila oba naroda in enako pridno posegla po njem.

Slovar se dobi in naroča v

Katoliški Bukvarni v Ljubljani.

Slebinger: Slovarček slovenskega in nemškega jezika. 1 K 20 h, vezano 1 K 80 h. Katoliška Bukvarna v Ljubljani. — Ta slovarček obsega besede, ki se rabijo v navadnem, vsakdanjem življenju ter je prirejen s posebnim ozirom na samouke. Pri vseh besedah navaja namreč tudi posamezne oblike, radi česar je praktično bolj poraben kot drugi podobni slovarji.

Novak: Nemščina brez učitelja. I. del: Nemška slovnica za samouke. 1 K 20 h. — II. del: Slovensko-nemški razgovori. 1 K 20 h. — Oba dela skupaj vezana 2 K 80 h. Katoliška Bukvarna v Ljubljani. — To je potrebna knjiga za vsakega, ki se hoče hitro in uspešno priučiti nemškemu jeziku. Posebno opozarjamo na to knjigo vojaške novince, ki takoj ob prihodu k vojakom, kakor tudi pozneje silno pogrešajo znanje nemškega jezika. V slovensko-nemških razgovorih je vpleten tudi daljši odstavek, namenjen samo za vojaške novince. To poglavje vsebuje začetne vojaške pojme, najpotrebnejša povelja in dnevna opravila. Kdor bo natančno proučil ta odstavek, si bo mnogo lažje pomagal pri vojakih ter znal tudi že kar izpočetka pravilno izvrševati svoje dolžnosti. To knjigo dopolnjuje.

KATOlišKA BUKVARNA V LJUBLJANI.

Tržne cene.

Cene veljajo za 50 kg.

Budimpešta, 17. oktobra 1913.

Pšenica za oktober 1913	10:52
Pšenica za april 1914	11:36
Rž za oktober 1913	8:05
Rž april 1914	8:88
Oves za oktober 1913	7:32
Oves april 1914	7:65
Koruza za maj 1914	6:51

Serravallo

železnato Kina-Vino

Higienična razstava na Dunaju 1906:
Državno odlikovanje in častni diplom k zlati kolajni.

Povzročila slast do jedi, okrepla živce, zboljša kri in je rekonvalescentom in malokrvnim zelo priporočeno od zdravniških avtoritet.

Izborni okus.

Večkrat odlikovano.

Nad 8000 zdravniških spričeval.

J. SERRAVALLO, g. in kr. dvorni dobavitelj
— TRST-Barkovije. —

Učenko

◆ sprejem v trgovino z mešanim blagom. ◆

Ivana Petrič,

3182 Struge, p. Videm pri Dobropoljah. 2

Sprejem pridnega in poštenega

slugo

kateri razume poleg pospravljanja sob tudi nekaj vrtnarstva. Isti sme biti tudi oženjen, a brez otrok.

Ponudbe na: Peter Majdič, Celje.

Odgovori deželne odbornike dr. Lampela na različne interpelacije.

Poročilo o stanju: 1. ceste Kovor—Leše—Tržič; — 2. ceste Radovljica—Ribno—Bled in 3. vodovoda Kovor—Križe—Podbrezje: 1. Cestno zvezo Brezje—Piračica—Kovor s posebno varianto na vas Leše je trasiral letos deželni stavbni urad. Ker bi zahtevala zgradba te 8,5, odnosno 9,5 km dolge proge vsled zelo neugodnih terenskih razmer nenavadno visoke stroške, bo stavbni urad izdelal do spomladi le generelne načrte in aproksimativni proračun, katere bo deželni odbor dal cestnemu odboru v Radovljici in Tržiču v izjavo, ali priporočata graditi cesto kot deželno in sta li pripravljena nositi stroške, oziroma da uvažujeta napravo krajše in cenejše občinske cestne zveze. — 2. Cesto Radovljica—Ribno—Bled je že trasiral deželni stavbni urad, ki izdeluje sedaj načrte. Po dogotovitvi načrtov bo deželni odbor vse potrebno ukrenil, da se zagotovi gradbena potrebščina in izvršijo gradbena dela. — 3. Za zgradbo vodovoda Kovor—Podbrezje—Križe že obstojajo načrti. — Deželni stavbni urad je presodil te načrte na lici mesta, zato pa bo deželni odbor stopil v zvezo z interesi, da se zagotovi gradbena potrebščina in omogoči čim prejšnja izvršitev vodovoda.

Interpelacija poslanca C. Pirca in tovarišev v zadevi zgradbe mostu čez Sušico z dne 2. oktobra t. l., nakar je odgovoril sledeče: V tiru nove deželne ceste Škofja Loka—Trata se gradi čez potok Sušico most iz železobetona. Po zmislu določil c. kr. ministrstva za javna dela je poslalo stavbno vodstvo za zgradbo mostu namenjeni cement in beton c. kr. tehnološkiemu muzeju na Dunaj, da ta material na trdnost preizkusi. Ker je izvršena preizkušnja vzorcev pokazala, da beton nima predpisane jakosti, fundamenti in stebri pa so bili že dovršeni, je deželni odbor o zadevi poročal c. kr. deželni vladi, da vzame svoje stališče z ozirom na vloženo prošnjo za izposlovanje državne podpore. C. kr. deželna vlada je nato odredila komisijonel ogled na lici mesta in tehniška komisija je določila potrebna ojačenja posameznih konstrukcijskih delov, da se zagotovi solidnost in stabilizacija zgradbe. H kratič so se poslali c. kr. obrtnemu muzeju novi vzorci betona, ki so se izsekali iz dosedaj izvršenih delov mostne zgradbe, da se dožene jakost dejansko uporabljenega betona in paralizira morebitna pomanjkljivost pri preizkušnji poizkusnega betona. O rezultatih te nove preizkušnje še ni od c. kr. obrtnega muzeja uradnega poročila, izvedel sem pa privatno jako zanesljivo, da je preizkušnja izpadla ugodno. V vsakem slučaju pa bo deželni odbor vse potrebno ukrenil, da se zgradba dovrši povsem solidno, ne da bi se vsled neustreznosti materiala povečali gradbeni stroški, ali da bi dežela trpela vsled tega kako drugo škodo.

Na vprašanje posl. Bartola, dr. Pegana in Jakliča, koliko priprav je izvršenih za zgradbo ceste Lazec—Novi Kot—Prezid, se odgovarja, da je deželni odbor že dal ogledati teren in se vrše zdaj obravnave glede financiranja.

Na vprašanje posl. Jakliča, kdaj se bo oddala zgradba ceste Rob—Lužarje, se odgovarja, da se z zgradbo kmalu začne.

Na vprašanje posl. Vehovca glede ceste Zvirče—Hinje, ki naj se zveže z Žužemberkom, in glede poti Lazina—Smuka, kjer naj se preloži dva klanca in naj se pot uvrsti med deželne ceste druge vrste, je odgovoril dr. Lampe, da je trasiranje že oddano privatnemu tehniku in ko bo ta svoje delo končal in se bo odobrilo, se bo zadeva definitivno rešila.

Interpelacija poslanca K. Dermastie, Matjašiča in tovarišev v zadevi zgradbe deželne ceste od Črnomlja čez Tančagoro v Poljansko dolino z dne 24. septembra, oziroma 2. oktobra t. l.

Načrte za zgradbo deželne ceste iz Poljanske doline na Črnomelj je deželni stavbni urad že dogotovil in predložil. Ta cestna proga se je trasirala z glavnim namenom ustvariti med Poljansko dolino in Črnomljem najkrajšo prometno zvezo, vsled česar se je merila od Starega trga v najkrajši smeri naravnost na Dobliče do priklopa na staro deželno cesto. Iz okolnosti, da se tako položena trasa izogne vasi Tančagora, je županstvo v Tančagori prosilo deželni odbor, naj se predlagači zasnove, da bo vodila cesta skozi imenovano vas. Uvažuje to prošnjo županstva, je deželni odbor naročil stavbnemu uradu, da izvede na mestu komisijelno trasno revizijo, h kateri naj povabi prizadete interese, pred revizijo pa še preuči alternativo čez Tančagoro in dožene, če je mogoče županstvu ustreči glede na glavni namen projektovane cestne zveze. Ker je med tem časom oboje izdelovatelj projekta, stavbni urad ni mogel danemu nalogu zadostiti.

Interpelacija poslancev Dermastie, Matjašiča in tovarišev v zadevi zgradbe deželne ceste Drašiči—Krmčina—deželna meja z dne 2. oktobra t. l.

Cestno zvezo Drašiči—Krmčina—deželna meja je že trasiral stavbni urad. Trasa vodi iz vasi Drašiči do potoka Kamenica in naprej čez vas Krmčina na deželno mejo. Ker leži vas Železniki višje od Krmčine, se prvo imenovana vas iz tehniških in prometnih ozirov ni neposredno priklopila na glavno traso, ampak se priporoča zgraditi za to vas posebno stransko zvezo. Stavbni urad bo dogotovil in predložil načrte do spomladi 1914.

Interpelacija poslanca A. Ribnikarja in tovarišev v zadevi cestne zveze iz Kostanjevice na Žumberak z dne 24. septembra t. l.

Cesto iz Kostanjevice na Ostere trasira ravnokar deželni stavbni urad, ki bo dovršil in predložil načrte tekom prihodnjega leta. Nadaljevanje proge čez Ostere do hrvaške meje zamore priti v poštev, ko hrvaške oblasti zajamčijo podaljšanje ceste na svojem ozemlju od deželne meje do Petričkovega Sela, v kateri namen je deželni odbor stopil v zvezo s k. r. zemaljsko vlado v Zagrebu. Tozadevna pogajanja še niso zaključena.

Interpelacija poslancev Dermastie, Jarca, Matjašiča in tovarišev glede zgradbe ceste Črnomelj—Tribuč—Bojance z dne 3. oktobra t. l.

Za zgradbo nove ceste iz Tribuč na Bojance je stavbni urad letos dovršil potrebna geodetična merjenja. Načrti se bodo dogotovili do pomladi, nakar bo deželni odbor ukrenil vse potrebno, da se zagotovi gradbena potrebščina in se izvršijo gradbena dela.

Interpelacija poslancev Dermastie, Jarca, Matjašiča in tovarišev glede zgradbe ceste Vinica—Preloka—Adlešiči z dne 3. oktobra t. l.

Deželni odbor je naročil stavbnemu uradu, da izvrši potrebna merjenja in načrte za zgradbo oziroma preložitve deželne ceste Vinica—Preloka—Adlešiči. Stavbni urad je do sedaj dogotovil trasiranje od vasi Vinica do vasi Zilje, z namenom, da se v prvi vrsti preloži Ziljski klanec, ki je najstrmejši na cestni progi. Projekt za korekturo in preložitve tega cestnega dela bo stavbni urad predložil začetkom prihodnjega leta, nakar bo trasiral ostali del ceste.

Interpelacija poslanca Jarca in tovarišev glede izpeljave cestne zveze Sovodenj—Istrija.

Za zvezo Poljanske doline z Istrijo čez Sovodenj, Ledine in Razpotje so se že dovršili načrti in se bodo v kratkem poslali cestnemu odboru v Istrijo, da sklepa o zgradbi te ceste in o pokritju gradbenih stroškov. Glede alternativne cestne zveze iz Sovodnj čez Znojile in Jazne na Istrijo, katere bi po večini ležala v deželi goriški, se je vprašal deželni odbor v Gorici, če je voljan graditi to cesto po svojem ozemlju in nositi gradbene stroške. Deželni odbor še ni dobil končnega odgovora. Na Kranjskem ležeči del te druge varijante (od Sovodnja do goriške meje) je že trasiran.

Interpelacija g. poslanca Adolfa Ribnikarja in tovarišev na gospoda deželnega glavarja glede vodne preskrbe za celo Belo Krajino z dne 24. septembra t. l.

Glede zgradbe velikega skupinskega vodovoda za celo Belo Krajino so se vršile obširne poizvedbe, na podlagi katerih se je dognalo, da bi bila v ta namen porabna edino Krupa. Ker Krupa nizko izvira, bi jo bilo treba za vodovodne namene jako visoko dvigati, kar bi povzročilo velike gradbene in stalne obratne ter vzdrževalne stroške, kakršnih ni pri gravitacijskih vodovodih, pri katerih voda z naravnim pritiskom doteka v preskrbovalne kraje. Pri Krupi bi bili ti stroški z ozirom na redko obljudenost in velike daljave v Beli Krajini še veliko večji, katere bi udeleženci tudi pri najizdatnejši podpori od strani dežele in države težko zmagovali. Ker so se proti Krupi pojavili še pomisleki iz zdravstvenega stališča, se je deželni odbor sporazumno z udeleženci, oziroma s prizadetimi županstvi odločil, da se ti kraji preskrbe z vodo potom kapnic in napajališč in se ravnokar vrše predpriprave, da se ta akcija v polnem obsegu izvrši. Po teh krajih ima tudi pretežna večina posestnikov že svoje zasebne kapnice, ki pa zaradi nestrokovnjaške izvršitve le slabo svojemu namenu služijo. Zato je deželni odbor sklenil, da te posestnike vzpodbuja k popravili svojih kapnic, oziroma tudi k napravi novih. Če se posestniki pri tem ravnajo po navodilih deželnega odbora, potem bodo dobili primerni deželni prispevek. Te poprave, oziroma naprave se deloma že iz-

vršujejo in se ta akcija od dežele za sedaj s tem podpira, da se dotičnikom potom županstev daje potrebni cement na račun deželne prispevke. Na ta način se bo vodna preskrba Bele Krajine neprimerno ceneje in tudi hitreje izvršila, kakor pa potom dragega skupinskega vodovoda, za katerega bi bilo treba še dolgotrajnih obravnav.

Kupujte le vžigalice: V korist obmejnim Slovincem!

500 K

Vam plačam, ako' Vaših kurjih očes, bradavic in trde kože tekom 3 dni brez bolečin ne odpravi moj uničevalec korenin **Ria-mazilo**. — Cena lončku z jamstvenim pismom 1 krono. 336

Kemény, Kaschau (Kassa) I. Poštni predal 12/160 Ogrsko

Mlad trg. sotrudnik

Išče službe v trgovino z mešanim blagom. — Najraje kje na deželi. — Naslov pove uprava Slovenca pod št. 100/3175 Mlad trg. sotrudnik.

Lepa vila

za eno samo stranko na Spod. Štajerskem z velikim predvrtom in zelenjadnim vrtom blizu stavbišč, se ceno proda. Naslov se izve pri gospej **EMI GOLOB**, Ljubljana, Wolfova ul. 8, II. nadstr.

Model

(moški akt) za približno 10 ur na teden išče o. kr. državna obrtna šola v Ljubljani. Zglasiti se je pri šolskem ravnateljstvu. 3149 3

Odda se takoj

3179

mesečna soba

na Privozu št. 8. Več se izve v trgovini Anžlovar, istotam.

Sprejme se s 1. januarjem 1914 v službo

mlekar

kateri je več tudi vodstva mlekarskih knjig. Ponudbe na Mlekarsko zadrugo v Kočah, pošta Prestranek. 3155 3

Prvo kranjsko podjetje

za izvrševanje umetnega vezanja

in trgovina ročnih del

J. Repše & I. Jeršek

Ljubljana, Kongresni trg števil. 5.

Zaradi velike zaloge se pričeta dela Izvrševanje društven. zastav, trakov po tovarniških cenah prodajo. :: ter vseh cerkvenih paramentov.

Belo vezanje. — Predtiskarija.

Občeznane nizke cene. — Zunanja naročila se točno izvršujejo. — Ugoden nakup priložnostnih daril.

Moderne srajce, bele in barvaste

tenniske, lovske, hribolazke, mrežaste in vse druge vrste, z ovratnikom in brez ovratnika, spalne srajce, trdi in mehki ovratniki, zapestnice, naprsniki, dolge in kratke spodnje hlače, majice, nogavice itd., vse v največji izbiri in najboljši kakovosti

po zelo skromnih in stalnih cenah v modni in športni trgovini

P. MAGDIĆ, Ljubljana

nasproti glavne pošte.

3032

Sanatorium Emona v Ljubljani,

Komenskoga ulica 4.

Privatno zdravilišče za notranje in kirurške bolezni. — Porodnišnica. — Medicinalne kopeli. Lastnik in šef-zdravnik: Dr. Fr. Derganc, primar I. kir. odd. dež. boln.

Šolska mladina
dobi
izgotovljene obleke
suknje in pelerine
v veliki izbiri po zanesljivo
nizkih cenah v znani trgovini
„Pri Škofu“
Ljubljana
Pred Škofijo št. 3
(zraven Škofije). 2622

Dobro vino

v kmečkih kletih posreduje in garantira za pristnost **Kašelsko Društvo**, Kaštel, pošta Buje, Istra. 3004

Tovarne za Asbestškriklj „Zenit“

družba z omejeno zavezo Mor. Žumberk

dobavljajo najboljši in najcenejši

krovski material.

Zastopnik: **Zajec & Horn, Ljubljana.**

Dunajska cesta 73. 249